

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
JULIANE KOKOTT
zo 17. januára 2013¹

Vec C-583/11 P

**Inuit Tapiriit Kanatami a i.
proti
Európskemu parlamentu
a**

Rade Európskej únie

„Odvolanie — Nariadenie (ES) č. 1007/2009 — Obchodovanie s výrobkami z tuleňov — Zákaz uvádzania na trh v Európskej únii — Výnimky pre komunity Inuitov — Právo fyzických alebo právnických osôb podať žalobu podľa článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ — Pojem ‚regulačný akt‘ a vymedzenie ‚legislatívneho aktu‘ — Neexistencia priamej alebo osobnej dotknutosti“

I – Úvod

1. Práva jednotlivcov na právnu ochranu voči všeobecne záväzným právnym aktom Únie patria už dlho k sporným otázkam európskeho práva. Súdny dvor na základe rozsudku Plaumann² stanovil v ustálenej judikatúre najprv k článku 173 Zmluvy o E(H)S a neskôr k článku 230 ES pomerne reštriktívnu definíciu práva podať žalobu priamo fyzickými alebo právnickými osobami. Súdny dvor sa tejto judikatúry doteraz pridŕžoval aj napriek kritike, čo potvrdil najmä v oboch rozsudkoch Unión de Pequeños Agricultores³ a Jégo-Quéré⁴.

2. V neposlednom rade ako reakcia na túto judikatúru bolo v Lisabonskej zmluve, ktorá nadobudla účinnosť 1. decembra 2009, upravené právo jednotlivcov podať žalobu. Odvtedy umožňuje článok 263 štvrtý odsek ZFEÚ akejkoľvek fyzickej a právnickej osobe podať žalobu o neplatnosť aj „voči regulačným aktom, ktoré sa jej priamo týkajú a nevyžadujú vykonávacie opatrenia“.

3. K dnešnému dňu je veľmi sporné, do akej miery bolo touto úpravou rozšírené právo jednotlivcov podať žalobu. V tomto odvolacom konaní je Súdny dvor vyzvaný, aby rozhodol práve o tejto spornej otázke a aby sa vyjadril najmä k výkladu pojmu „regulačný akt“⁵. V tejto súvislosti treba predovšetkým vysvetliť, či do kategórie regulačných aktov patria aj legislatívne akty Európskej únie.

1 — Jazyk prednesu: nemčina.

2 — Rozsudok z 15. júla 1963, Plaumann/Komisia (25/62, Zb. s. 213).

3 — Rozsudok z 25. júla 2002, Unión de Pequeños Agricultores/Rada (C-50/00 P, Zb. s. I-6677).

4 — Rozsudok z 1. apríla 2004, Komisia/Jégo-Quéré (C-263/02 P, Zb. s. I-3425).

5 — *Vykonávacími opatreniami* zohľadnenými v článku 263 štvrtom odseku ZFEÚ sa Súdny dvor bude zaoberať vo veci C-274/12 P (Telefónica/Komisia).

4. Spúšťačom predmetného sporu je nariadenie (ES) č. 1007/2009 o obchodovaní s výrobkami z tuleňov, ktoré Európsky parlament a Rada Európskej únie spoločne vydali 16. septembra 2009⁶. Týmto nariadením sa na európskom vnútornom trhu zakázalo uvádzanie na trh výrobkov z tuleňov, proti čomu Inuit Tapiriit Kanatami, ktorí zastupujú záujmy kanadských Inuitov⁷, ako aj množstvo ďalších zúčastnených strán – predovšetkým výrobcov alebo predajcov výrobkov z tuleňov – požiadali súdy Únie o právnu ochranu.

5. Na prvom stupni nebola žiadosť Inuit Tapiriit Kanatami a ich spolužalobcov úspešná. Všeobecný súd Európskej únie zamietol ich žalobu o neplatnosť rozhodnutím zo 6. septembra 2011⁸ (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) ako neprípustnú. Všeobecný súd vo svojom odôvodnení uviedol, že v prípade nariadenia č. 1007/2009 ide o legislatívny akt, ktorý nemožno považovať za regulačný akt v zmysle článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ. Proti tomu sa Inuit Tapiriit Kanatami a ich spolužalobcovia (ďalej len „odvolatelia“) – až na jedného⁹ – ohradujú týmto odvolaním.

II – Právne predpisy Únie o uvádzaní výrobkov z tuleňov na trh

6. Právne predpisy Únie o uvádzaní výrobkov z tuleňov na európsky vnútorný trh sa nachádzajú sčasti v základnom nariadení, ktoré vydali Parlament a Rada v roku 2009 (nariadenie č. 1007/2009) a sčasti vo vykonávacom nariadení Komisie, ktoré bolo prijaté v roku 2010 (nariadenie č. 737/2010). V tomto konaní je sporné výlučne právo Inuit Tapiriit Kanatami a ich spolužalobcov podať žalobu voči základnému nariadeniu, zatiaľ čo vykonávacie nariadenie je predmetom osobitnej, zatiaľ nevyriešenej žaloby týchto účastníkov konania na Všeobecnom súde¹⁰.

A – Základné nariadenie (nariadenie č. 1007/2009)

7. Predmet nariadenia č. 1007/2009 je v článku 1 vymedzený takto:

„V tomto nariadení sa ustanovujú zosúladené pravidlá týkajúce sa uvádzania výrobkov z tuleňov na trh.“

8. Podľa článku 3 nariadenia č. 1007/2009 platia nasledujúce „podmienky uvádzania na trh“ výrobkov z tuleňov:

„1. Uvádzanie výrobkov z tuleňov na trh sa povoľuje len v prípade, že výrobky z tuleňov pochádzajú z lovv tradične vykonávaných komunitami Inuitov a inými komunitami pôvodného obyvateľstva na účely obživy. Tieto podmienky sa uplatňujú v čase alebo na mieste dovozu dovážaných výrobkov.“

2. Odchylné od odseku 1:

a) dovoz výrobkov z tuleňov sa takisto povoľuje v prípade, ak má príležitostný charakter a pozostáva výlučne z tovaru na osobné použitie cestujúcich alebo ich rodín. Charakter a množstvo tohto tovaru nesmú naznačovať, že sa dováža z komerčných dôvodov;

6 — Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1007/2009 zo 16. septembra 2009 o obchodovaní s výrobkami z tuleňov (Ú. v. EÚ L 286, s. 36).

7 — Inuiti sú skupina pôvodných obyvateľov, ktorí žijú prevažne v arktických a subarktických oblastiach v strede a na severovýchode Kanady, na Aljaške, v Grónsku a v častiach Ruska. Pojem Eskimák (Eskimáci) používaný v hovorovom jazyku označuje okrem Inuitov aj ostatné arktické skupiny obyvateľstva.

8 — Uznesenie Všeobecného súdu zo 6. septembra 2011, Inuit Tapiriit Kanatami a i./Parlament a Rada (T-18/10, Zb. s. II-5599).

9 — Efsthios Andreas Agathos patrí medzi žalobcov na prvom stupni, avšak k tomuto odvolaniu sa nepridal.

10 — Vec na Všeobecnom súde Inuit Tapiriit Kanatami a i./Komisia (T-526/10).

- b) takisto sa povoľuje uvádzanie na trh výrobkov z tuleňov, ktoré sú výsledkom vedľajších produktov lovu upraveného vnútroštátnymi právnymi predpismi a vykonávaného výhradne na účel udržateľného riadenia morských zdrojov. Takéto uvádzanie na trh sa povoľuje len na neziskovom základe. Charakter a množstvo takýchto výrobkov z tuleňov nesmú naznačovať, že sa uvádzajú na trh z komerčných dôvodov.

Uplatňovanie tohto odseku neohrozuje dosiahnutie cieľa tohto nariadenia.

3. Komisia v súlade s riadiacim postupom... vydá technické pokyny, v ktorých sa stanoví orientačný zoznam kódov kombinovanej nomenklatúry, ktoré sa môžu vzťahovať na výrobky z tuleňov podliehajúce tomuto článku.

4. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 3, opatrenia na vykonávanie tohto článku, zamerané na zmenu a doplnenie nepodstatných prvkov tohto nariadenia jeho doplnením, sa prijímú v súlade s regulačným postupom s kontrolou.“

9. V článku 2 ods. 4 nariadenia č. 1007/2009 sa okrem toho uvádza aj nasledujúca definícia pojmu „Inuit“:

„Inuit“ je pôvodný obyvateľ inuitskej domoviny – t. j. tých arktických a subarktických oblastí, v ktorých majú Inuiti v súčasnosti alebo tradične priznané pôvodné práva a záujmy –, ktorého Inuiti uznávajú za príslušníka svojho národa, do ktorého patria tieto skupiny: Inupiat, Yupik (Aljaška), Inuit, Inuvialuit (Kanada), Kalaallit (Grónsko) a Yupik (Rusko)“.

B – *Vykonávacie nariadenie (nariadenie č. 737/2010)*

10. Komisia na základe článku 3 ods. 4 nariadenia č. 1007/2009 vydala 10. augusta 2010 vo forme nariadenia (EÚ) č. 737/2010¹¹ (ďalej len „vykonávacie nariadenie“) vykonávacie predpisy o obchodovaní s výrobkami z tuleňov.

11. V článku 1 nariadenia č. 737/2010 sa uvádza:

„Týmto nariadením sa ustanovujú podrobné pravidlá umiestňovania výrobkov z tuleňov na trh podľa článku 3 nariadenia (ES) č. 1007/2009.“

12. V článku 3 nariadenia č. 737/2010 sa stanovuje, ktoré podmienky treba splniť, aby výrobky z tuleňov pochádzajúce z lovu realizovaného Inuitmi alebo inými komunitami pôvodného obyvateľstva bolo možné umiestniť na trh.

13. V článku 4 nariadenia č. 737/2010 sa ustanovuje, za akých podmienok sa môžu dovážať výrobky z tuleňov na osobné účely cestujúcich alebo ich rodinných príslušníkov.

14. Za akých okolností sa výrobky z tuleňov pochádzajúce z hospodárenia s morskými zdrojmi môžu umiestniť na trh, upravuje článok 5 nariadenia č. 737/2010.

III – Konanie pred Súdny dvorom

15. Vyjadrením z 21. novembra 2011 podali Inuit Tapiriit Kanatami a ich spolužalobcovia toto odvolanie. Navrhujú, aby Súdny dvor

11 — Nariadenie Komisie (EÚ) č. 737/2010 z 10. augusta 2010, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1007/2009 o obchodovaní s výrobkami z tuleňov (Ú. v. EÚ L 216, s. 1).

- zrušil napadnuté rozhodnutie Všeobecného súdu a rozhodol, že návrh na určenie neplatnosti je prípustný, pokiaľ Súdny dvor konštatuje, že sú splnené všetky náležitosti požadované na rozhodnutie o prípustnosti žaloby o neplatnosť sporného nariadenia,
- subsidiárne zrušil napadnuté rozhodnutie a vrátil vec Všeobecnému súdu na nové konanie,
- zaviazal Európsky parlament a Radu Európskej únie na náhradu trov konania, ktoré vznikli odvolateľom,
- rozhodol, že Európska komisia a Holandské kráľovstvo znášajú vlastné trovy konania.

16. Parlament navrhuje, aby Súdny dvor

- zamietol odvolanie a
- zaviazal odvolateľov na náhradu trov konania.

17. Rada požaduje, aby Súdny dvor

- zamietol odvolanie a
- zaviazal odvolateľov na spoločnú a nerozdielnú náhradu trov konania.

18. Aj Komisia, ktorá už na prvom stupni podporovala Parlament a Radu ako vedľajší účastník konania, požiadala Súdny dvor, aby toto odvolanie zamietol a aby zaviazal odvolateľov na náhradu trov konania.

19. Holandské kráľovstvo, ktoré sa na prvom stupni ako vedľajší účastník konania postavilo tak isto na stranu Parlamentu a Rady, sa nezúčastnilo na konaní pred Súdnym dvorom.

20. O tomto odvolaní sa na Súdnom dvore pojednávalo písomne a 20. novembra 2012 aj ústne.

IV – Posúdenie

21. Výklad a uplatňovanie práva fyzických a právnických osôb podať žalobu podľa článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ má pre účinnú právnu ochranu zásadný význam. Má aj značný vplyv na vymedzenie príslušnosti a povinností medzi súdmi Únie a vnútroštátnymi súdmi. Vo všeobecnosti má pre celý systém právnej ochrany, ako je uvedené v európskych zmluvách, význam, ktorý nemožno podceňovať.

22. Všetci účastníci tohto konania sa zhodujú v tom, že článkom 263 štvrtým odsekom ZFEÚ bolo rozšírené právo fyzických a právnických osôb podať žalobu. Mimoriadne sporný je však medzi nimi rozsah, v akom sa tak udialo. Názory účastníkov konania na to, ako sa má článok 263 štvrtý odsek ZFEÚ správne chápať, sa v tejto súvislosti podstatne líšia.

23. Zatiaľ čo tri orgány Únie, ktoré sú účastníkmi tohto konania – Parlament, Rada a Komisia – jednomyselne a komplexne s tými istými argumentmi bránia napadnuté rozhodnutie Všeobecného súdu, odvolatelia zaujímajú diametrálne odlišné stanovisko; domnievajú sa, že Všeobecný súd vyložil článok 263 štvrtý odsek ZFEÚ reštriktívne, čím nezohľadnil požiadavky účinnej právnej ochrany.

24. Odvolatelia rozhodnutie Všeobecného súdu napadli celkovo tromi odvolacími dôvodmi, z ktorých prvý sa týka ustanovenia článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ ako takého (pozri nižšie časť A), zatiaľ čo druhý sa týka základného práva na účinný prostriedok nápravy (pozri nižšie časť B) a tretí otázky, či súd správne pochopil tvrdenia žalobcov na prvom stupni (pozri nižšie časť C).

A – Prvý odvolací dôvod

25. Prvý odvolací dôvod je ťažiskom tohto právneho sporu. Účastníci konania sa v tomto rámci sporia o správny výklad a uplatňovanie článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ, ktorý vychádza z platného znenia Lisabonskej zmluvy a znie takto:

„Akákoľvek fyzická alebo právnická osoba môže za podmienok ustanovených v prvom a druhom odseku podať žalobu proti aktom, ktoré sú jej určené alebo ktoré sa jej priamo a osobne týkajú, ako aj voči regulačným aktom, ktoré sa jej priamo týkajú a nevyžadujú vykonávacie opatrenia.“

1. Pojem „regulačné akty“ (prvá časť prvého odvolacieho dôvodu)

26. Prvou časťou prvého odvolacieho dôvodu zameraného proti bodom 38 až 56 napadnutého rozhodnutia vytykajú odvolatelia Všeobecnému súdu nesprávny výklad a uplatňovanie pojmu „regulačné akty“ v treťom variante článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ.

27. Kameňom úrazu je pre Inuit Tapiriit Kanatami a ich spolužalobcov skutočnosť, že Všeobecný súd vo svojom rozhodnutí nepovažuje *legislatívne akty* v zmysle článku 289 ods. 3 ZFEÚ¹², medzi ktoré patrí aj sporné nariadenie č. 1007/2009, za *regulačné akty*. Právne stanovisko, ktoré odvolatelia kritizujú, sa uvádza v bode 56 napadnutého rozhodnutia v bode, v ktorom Všeobecný súd uvádza:

„Pojem ‚regulačný akt‘ v zmysle článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ sa má chápať tak, že s výnimkou legislatívnych aktov zahŕňa každé všeobecne záväzné konanie. Fyzická alebo právnická osoba tak môže proti legislatívnemu aktu podať žalobu o neplatnosť len vtedy, keď sa jej týka bezprostredne a osobne“.

Odvolatelia v tom vidia priveľmi reštriktívne zaobchádzanie s právom jednotlivcov podať žalobu. Rozlišovanie medzi legislatívnymi a nelegislatívnymi regulačnými aktmi považujú za zbytočne formálne. Naproti tomu považujú orgány Únie ako Parlament, Rada a Komisia, ktoré sú účastníkmi konania, riešenie Všeobecného súdu za primerané a dôrazne ho obhajujú.

28. Aj v odbornej právnej literatúre sa veľmi kontroverzným spôsobom diskutuje o výklade nového tretieho variantu článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ. Mám dojem, že pokiaľ ide o zahrnutie legislatívnych aktov do kategórie regulačných aktov, stanovisko zástancov a odporcov je približne vyvážené¹³.

29. Ako bude vysvetlené nižšie, výklad pojmu „regulačné akty“ Všeobecným súdom je správny (pozri písmeno a), pričom protiargumenty predložené odvolateľmi nie sú presvedčivé (pozri nižšie písmeno b).

12 — Článok 289 ods. 3 ZFEÚ definuje legislatívne akty ako „právne akty prijaté legislatívnym postupom“.

13 — O verejnej mienke pozri namiesto mnohých DOUGAN, M.: *The Treaty of Lisbon 2007: Winning minds, not hearts*. In: *Common Market Law Review*. 45 (2008), s. 617 – 703 (677 a nasl.); LENAERTS, K.: *Le traité de Lisbonne et la protection juridictionnelle des particuliers en droit de l'Union*. In: *Cahiers de droit européen*. 2009, s. 711 – 745 (725 a nasl.); GÖRLITZ, N., KUBICKI, P.: *Rechtsakte ‚mit schwierigem Charakter‘*. In: *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht*. 2011, s. 248 – 254 (250 a nasl.); HERRMANN, C.: *Individualrechtsschutz gegen Rechtsakte der EU ‚mit Verordnungscharakter‘ nach dem Vertrag von Lissabon*. In: *Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht*. 2011, s. 1352 – 1357 (1354 a nasl.); MAZÁK, J.: *Locus standi v konaní o neplatnosť: Od Plaumannovho testu k regulačným aktom*. In: *Právník*. 150 (2011), s. 219 – 231 (223); SCHWARZE, J.: *Rechtsschutz Privater gegen Rechtsakte mit Verordnungscharakter gemäß Art. 263 Abs. 4 Var. 3 AEUV*. In: MÜLLER-GRAFF, P. C., SCHMAHL, S., SKOURIS, V. (Hrsg.): *Europäisches Recht zwischen Bewahrung und Wandel – Festschrift für Dieter H. Scheuing*. Baden-Baden 2011, s. 190 – 207 (199 a nasl.); EVERLING, U.: *Klagerecht Privater gegen Rechtsakte der EU mit allgemeiner Geltung*. In: *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht*. 2012, s. 376 – 380 (378 a nasl.); WATHELET, M., WILDEMEERSCH, J.: *Recours en annulation: une première interprétation restrictive du droit d'action élargi des particuliers?* In: *Journal de droit européen*. 2012, s. 75 – 79 (79).

a) Výklad pojmu „regulačné akty“ Všeobecným súdom

30. V zmluvách nie je pojem „regulačný akt“ nikde definovaný. V každom prípade bude musieť ísť o všeobecne záväzné právne akty Únie, ako to Všeobecný súd právom zdôrazňuje.¹⁴ To však nevyhnutne neznamená, že *všetky* všeobecne záväzné právne akty Únie sú zároveň aj regulačnými aktmi.

31. Bolo by však unáhlené domnievať sa, že všetky nariadenia sú zároveň aj regulačnými aktmi, bez ohľadu na to, či ide alebo nejde o legislatívne akty. V niektorých jazykových verziách zmlúv však nemožno poprieť istú podobnosť medzi pojmom „nariadenia“ v zmysle článku 288 druhý odsek ZFEÚ a pojmom „regulačný akt“, ako ho používa článok 263 štvrtý odsek ZFEÚ.¹⁵ Pri zjednotení pojmov „nariadenie“ a „regulačný akt“ pri výbere niektorých jazykových verzií Zmluvy o ES sa však pozabudlo na to, že európske zmluvy sú v súčasnosti rovnako záväzné v 23 rôznych jazykových verziách (článok 55 ods. 1 ZEÚ a článok 358 ZFEÚ). Pri mnohých úradných jazykoch Únie nemožno hovoriť o etymologickom príbuzenstve medzi pojmami „nariadenie“ a „regulačný akt“.¹⁶

32. Na základe uvedeného treba vychádzať z toho, že v prípade pojmu „regulačný akt“ ide o právny pojem Únie *sui generis*, pri výklade ktorého treba zohľadniť cieľ sporného zmluvného ustanovenia rovnako ako súvislosť, z ktorej vychádza,¹⁷ ako aj históriu jeho vzniku. História vzniku nezohrávala doteraz pri výklade primárneho práva žiadnu úlohu, pretože *travaux préparatoires* k zakladajúcim zmluvám neboli z väčšej časti dostupné. Prax zvolávania konventov na prípravu zmien zmlúv však rovnako ako prax uverejňovania mandátov medzivládnych konferencií viedla v tejto oblasti k zásadnej zmene. Zvýšenie transparentnosti pri zmenách zmlúv otvára nové možnosti pre ich výklad, ktoré by ako doplnujúci prostriedok výkladu nemali zostať nevyužitú, keď – tak ako v tomto prípade – zostáva význam určitého ustanovenia s ohľadom na jeho znenie, regulačné súvislosti a stanovené ciele nejasný.¹⁸

33. Prepracovaním pôvodného článku 230 štvrtého odseku ES na súčasný článok 263 štvrtý odsek ZFEÚ nepochybne viedlo k posilneniu ochrany práv jednotlivcov prostredníctvom rozšírenia práva fyzických a právnických osôb podať žalobu proti všeobecne záväzným právnym aktom Únie.¹⁹ Tento cieľ sa sám osebe opiera o širší výklad pojmu „regulačný akt“.²⁰

34. Treba však mať na pamäti, že autori Lisabonskej zmluvy uskutočnili cieľ posilnenia právnej ochrany jednotlivcov nielen prostredníctvom rozšírenia práva fyzických a právnických osôb priamo podať žalobu podľa tretieho variantu článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ, ale prostredníctvom článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ bolo popritom ich zámerom v oblastiach spadajúcich do práva Únie posilnenie právnej ochrany jednotlivcov pred vnútroštátnymi súdmi.

14 — Bod 56 napadnutého rozhodnutia; na doplnenie pozri body 42, 43 a 45 napadnutého rozhodnutia.

15 — Týka sa to najmä nemeckého („Verordnung“ a „Rechtsakt mit Verordnungscharakter“), anglického („regulation“ a „regulatory act“), francúzskeho („règlement“ a „acte réglementaire“), gréckeho („κανονισμός“ a „κανονιστική πράξη“), írskoho („rialachán“ a „gníomh rialúcháin“), talianskeho („regolamento“ a „atto regolamentare“), lotyšského („regula“ a „reglamentējošs akts“), litovského („reglamentas“ a „reglamentuojančio pobūdžio teisės aktas“), maltského („regolament“ a „att regolatorju“), portugalského („regulamento“ a „ato regulamentar“, respektíve podľa starého spôsobu písania „acto regulamentar“), španielskeho („reglamento“ a „acto reglamentario“) a maďarského znenia („rendelet“ a „rendeleti jellegű jogi aktus“) článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ.

16 — Je to tak napríklad v prípade pojmov, ktoré sa používajú v bulharskom („регламент“ a „подзаконов акт“), dánskom („forordning“ a „regelfastsættende retsakt“), estónskom („määrus“ a „üldkohaldatav akt“), fínskom („asetus“ a „säätelytoimi“), holandskom („verordening“ a „regelgevingshandeling“), poľskom („rozporządzenie“ a „akt regulacyjny“), rumunskom („regulament“ a „act normativ“), slovenskom („nariadenie“ a „regulačný akt“), slovinskom („uredba“ a „predpis“), švédskom („förfordning“ a „regleringsakt“) a českom znení („nařízení“ a „akt s obecnou působností“) článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ pre pojmy „nariadenie“ a „regulačný akt“.

17 — Ustálená judikatúra; pozri namiesto mnohých rozsudkov zo 6. októbra 1982, CILFIT a i. (283/81, Zb. s. 3415, body 18 až 20).

18 — V rovnakom zmysle sa Súdny dvor v rozsudku z 27. novembra 2012, Pringle (C-370/12, bod 135) odvoláva na materiály na ktorých spočíva Maastrichtská zmluva.

19 — Tak uvádza aj Všeobecný súd v rozsudku z 25. októbra 2011, Microban International a i./Komisia (T-262/10, Zb. s. II-7697, bod 32).

20 — Do akej miery je pre základné právo Únie na účinný prostriedok nápravy *nevyhnutný* rozsiahly výklad pojmu „regulačný akt“, je predmetom druhej časti druhého odvolacieho dôvodu, v ktorom sa v danej súvislosti bližšie vysvetlí (pozri nižšie body 105 až 124 týchto návrhov).

35. Z koexistencie článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ a článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEU vyplýva, že možnosti právnej ochrany jednotlivcov proti všeobecne záväzným právnym aktom Únie nemusia nevyhnutne v každom prípade pozostávať z práva priamo podať žalobu na súdoch Únie.

36. Skutočnosť, že najmä v prípade podmienok prípustnosti žaloby o neplatnosť existujú rozdiely v závislosti od toho, či je predmetom takejto žaloby *legislatívny akt* alebo *regulačný akt*, vyplýva okrem iného aj zo súhry rôznych odsekov článku 263 ZFEÚ. Zatiaľ čo prvý odsek hovorí o „legislatívnych aktoch“, sporný štvrtý odsek odkazuje na „regulačné akty“. Tieto rozdiely vo výbere slov nemožno považovať za náhodné. Sú skôr dôkazom toho, že rôzne kategórie žalobcov podľa článku 263 ZFEÚ majú odjakživa rozsiahle možnosti priamo podať žalobu.

37. Zatiaľ čo privilegované osoby oprávnené podať žalobu podľa článku 263 druhého odseku ZFEÚ a čiastočne privilegované osoby oprávnené podať žalobu podľa článku 263 tretieho odseku ZFEÚ môžu podať žalobu proti všetkým typom právnych aktov Únie uvedených v odseku 1, teda aj proti legislatívnym aktom, priame oprávnenie fyzických a právnických osôb podať žalobu podľa článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ je odjakživa obmedzené na určité typy právnych aktov Únie. Zjednodušenie práva podať žalobu im sprístupňuje tretí variant článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ len proti regulačným aktom, nie však proti legislatívnym aktom. Ako Všeobecný súd vhodne zdôraznil, legislatívne akty jednotlivcov možno aj naďalej priamo napadnúť len výnimočne v rámci druhého variantu článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ, a to do tej miery, pokiaľ sa bezprostredne a individuálne týkajú daného žalobcu.²¹

38. Neexistenciu zjednodušeného práva jednotlivcov priamo podať žalobu proti legislatívnym aktom možno vysvetliť predovšetkým mimoriadne vysokou demokratickou legitimitou parlamentnej legislatívy. Na základe toho nemožno rozlišovanie medzi legislatívnymi aktmi a nelegislatívnymi aktmi vzhľadom na právnu ochranu označiť za obyčajný formalizmus; vychádza skôr z kvalitatívneho rozdielu. V mnohých vnútroštátnych právnych systémoch jednotlivci nedisponujú žiadnym alebo len obmedzeným právom priamo podať žalobu proti parlamentným zákonom.

39. Skutočnosť, že jednotlivci naďalej nebudú mať ani v systéme európskych zmlúv zjednodušené právo podať žalobu proti legislatívnym aktom sa potvrdzuje, keď sa zohľadní história vzniku článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ. Toto ustanovenie malo byť pôvodne zahrnuté ako článok III-365 ods. 4 do Zmluvy o ústave pre Európu²² (ďalej len „ústavná zmluva“) a vychádza z práce Európskeho konventu.

40. V ústavnej zmluve existovalo podľa jej článkov I-33 až I-37 jasné rozlišovanie a hierarchia medzi legislatívnymi a nelegislatívnymi aktmi, pričom „európske nariadenie“ ako „všeobecne záväzný nelegislatívny akt“ bolo možné priradiť výlučne poslednej kategórii (článok I-33 ods. 1 štvrtý pododsek prvá veta ústavnej zmluvy). Ak sa teda v článku III-365 ods. 4 ústavnej zmluvy spomínalo právo fyzických a právnických osôb podať žalobu proti „regulačným aktom“, zjavne sa to týkalo len *nelegislatívnych* aktov. Potvrdzujú to aj materiály Európskeho konventu týkajúce sa článku III-270 ods. 4 návrhu Zmluvy o ústave pre Európu²³, teda ustanovenia, ktoré bolo neskôr zaradené do ústavnej zmluvy ako článok III-365 ods. 4; Konvent sa potom zaoberal formuláciou „všeobecne záväzných právnych aktov“, ale nakoniec bola zamietnutá a nahradená menej explicitným pojmom „regulačné akty“, ktorý má vyjadrovať rozdiel medzi legislatívnymi a nelegislatívnymi aktmi.²⁴

21 — Bod 56 druhá veta napadnutého rozhodnutia.

22 — Podpísaná v Ríme 29. októbra 2004 (Ú. v. EÚ C 310, s. 1).

23 — Prevzaté z Európskeho konventu 13. júna 2003 a 10. júla 2003 a predložené predsedovi Európskej rady v Ríme 18. júla 2003.

24 — Sekretariát Európskeho konventu, záverečná správa pracovnej skupiny o fungovaní Súdneho dvora z 25. marca 2003 (dokument CONV 636/03, bod 22) a dokument prezídia z 12. mája 2003 (dokument CONV 734/03, s. 20).

41. Z doslovného prevzatia obsahu článku III-365 ods. 4 z ústavnej zmluvy do Lisabonskej zmluvy takmer vo všetkých jazykových verziách²⁵ možno vyvodiť, že ani súčasný článok 263 štvrtý odsek ZFEÚ sa nevzťahuje na žiadne legislatívne akty, ak ide o regulačné akty. Zreteľne to vyjadrujú početné jazykové verzie ZFEÚ, v ktorých sa na označenie „regulačných aktov“ používajú pojmy, ktoré menej pripomínajú stanovovanie noriem prostredníctvom legislatívnej činnosti ako skôr stanovovanie noriem prostredníctvom výkonnej moci.²⁶

42. Lisabonská zmluva celkom isto neuskutočňuje žiadnu systematizáciu a hierarchizáciu právnych aktov Únie, porovnateľnú s ústavnou zmluvou. Aj legislatívne akty môžu mať v rámci Zmluvy o EÚ a ZFEÚ podobu nariadení v zmysle článku 288 druhý odsek ZFEÚ. Rozlišovanie medzi legislatívnymi a nelegislatívnymi aktmi má v súčasnosti prevažne procedurálny význam, napríklad v článku 290 ods. 1 ZFEÚ a v článku 297 ZFEÚ.

43. Vzhľadom na tieto rozdiely medzi ústavnou zmluvou a v súčasnosti platnými zmluvami by bolo teoreticky možné priradiť pojmu „regulačné akty“ v článku 263 štvrtom odseku ZFEÚ – v súlade s návrhom odvolateľov – iný význam a vnímať ho v širších súvislostiach, ako to mali Európsky konvent a autori ústavnej zmluvy v úmysle, takže k regulačným aktom by mohli patriť aj samotné legislatívne akty.

44. Podobný širší výklad pojmu „regulačné akty“ však možno len ťažko zosúladiť s mandátom medzivládnej konferencie z roku 2007, na ktorej bola schválená Lisabonská zmluva. Úlohou tejto medzivládnej konferencie bolo opustiť ústavnú koncepciu, z ktorej vychádzala ústavná zmluva,²⁷ ale inak nespochybňovať aspekty dosiahnuté podpisom ústavnej zmluvy.²⁸ „Koncový produkt“ medzivládnej konferencie mal teda z obsahovej stránky čo najviac zodpovedať stroskotanej ústavnej zmluve a zaošávať za ňou len v niektorých mimoriadne symbolických bodoch.²⁹

45. Na účely tohto konania treba zdôrazniť najmä to, že podľa mandátu medzivládnej konferencie z roku 2007 „sa zachová rozdiel medzi legislatívnymi a nelegislatívnymi aktmi a jeho dôsledky“.³⁰

46. Z tohto hľadiska je nanajvýš nepravdepodobné a neexistujú pre to žiadne dôvody, že medzivládna konferencia mala prostredníctvom článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ v úmysle ísť nad rámec ústavnej zmluvy. Navyše by bolo možné očakávať, že autori Lisabonskej zmluvy by prípadné rozšírenie práva jednotlivcov podať žalobu oproti článku III-365 ods. 4 ústavnej zmluvy zdôraznili vo všetkých

25 — Zdá sa, že existujú rozdiely len v piatich jazykoch, ktoré v článku 263 štvrtom odseku ZFEÚ používajú pre pojem „Rechtsakt mit Verordnungscharakter“ („üldkohaldatav akt“ v estónčine, „reglamentuojančio pobūdzio teisės aktas“ v litovčine, „regulačný akt“ v slovenčine, „predpis“ v slovinčine a „akt s obecnou pôsobnosťou“ v češtine) iný výraz ako v článku III-365 ods. 4 ústavnej zmluvy („öiguse üldakt“ v estónčine, „teisės aktas“ v litovčine, „podzákonny právny akt“ v slovenčine, „izvršilni akt“ v slovinčine a „podzákonny právni akt“ v češtine).

26 — Týka sa to konkrétne bulharskej („подзаконов акт“), nemeckej („Rechtsakt mit Verordnungscharakter“), anglickej („regulatory act“), francúzskej („acte réglementaire“), gréckej („κανονιστική πράξη“), írskej („gníomh rialúcháin“), talianskej („atto regolamentare“), portugalskej („ato regulamentar“, respektíve podľa starého spôsobu písania „acto regulamentar“), slovenskej („regulačný akt“), španielskej („acto reglamentario“) a maďarskej jazykovej verzie („rendeleti jellegű jogi aktus“) článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ, ako aj lotyšskej („reglamentējošs akts“) a litovskej jazykovej verzie („reglamentuojančio pobūdzio teisės aktas“). Naproti tomu sa zdajú byť menej jednoznačné dánska („regelfastsættende retsakt“), estónska („üldkohaldatav akt“), fínska („säätelytoimi“), maltská („att regolatorju“), holandská („regelgevingshandeling“), poľská („akt regulacyjny“), rumunská („act normativ“), švédska („regleringsakt“), slovenská („predpis“) a česká jazyková verzia („akt s obecnou pôsobnosťou“).

27 — Pozri mandát pre medzivládnu konferenciu z roku 2007, vychádzajúci z povinností Európskej rady z 21. a 22. júna 2007, sformulovaných v dokumente č. 11218/07 Rady z 26. júna 2007. V bode 1 tohto mandátu sa uvádza: „Opúšťa sa ústavný koncept...“

28 — Pozri znovu mandát pre medzivládnu konferenciu z roku 2007, v ktorom sa zdôrazňuje, že inovácie vychádzajúce z medzivládnej konferencie v roku 2004 (k ústavnej zmluve) by sa mali včleniť do existujúcich zmlúv (body 1 a 4 mandátu); v úvodnom odseku bodu 1 mandátu sa okrem toho zdôrazňuje, že tento mandát „bude poskytovať výlučný základ a rámec pre prácu MVK“.

29 — Bod 3 mandátu pre medzivládnu konferenciu z roku 2007.

30 — Bod 19 písm. v) mandátu pre medzivládnu konferenciu z roku 2007 (kurzívou zvýraznila generálna advokátka).

jazykových verziách článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ³¹ napríklad prostredníctvom používania pojmu „všeobecne záväzné právne akty“ prediskutovaného na Európskom konvente, ktorý však nakoniec nebol schválený.³² Platí to o to viac, že posledná formulácia sa inde v ZFEÚ naproti tomu pomerne často využíva (pozri článok 277 ZFEÚ, článok 288 ods. 2 prvá veta ZFEÚ a článok 290 ods. 1 ZFEÚ).

47. Všeobecný súd plne právom vyložil pojem „regulačné akty“ v tom zmysle, že sú v ňom zahrnuté všetky všeobecne záväzné právne akty Únie s výnimkou legislatívnych aktov.

b) O protiargumentoch, ktoré predložili odvolatelia

48. Na rozdiel od úmyslu odvolateľov nevedie výklad a uplatňovanie tretieho variantu článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ, ktorý Všeobecný súd v tomto prípade použil, k neuplatňovaniu práva fyzických a právnických osôb podať žalobu proti regulačným aktom, čím by bola ohrozená inovácia ich *raison d'être* zavedená Lisabonskou zmluvou. Samotné tvrdenia odvolateľov majú závažné nedostatky, ktoré na jednej strane spočívajú v nesprávnom chápaní napadnutého rozhodnutia a na strane druhej na zásadnom nepochopení právnych aktov a postupov stanovených v zmluvách.

– Nie všetky nariadenia, smernice a rozhodnutia sú legislatívnymi aktmi

49. Po prvé, odvolatelia Všeobecnému súdu pripisujú, že po jeho uprednostnenom výklade článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ bolo možné zahrnúť do pojmu regulačné akty len – nenapadnuteľné – odporúčania a stanoviská v zmysle článku 288 piateho odseku ZFEÚ, keďže nariadenia, smernice a rozhodnutia vydané Parlamentom a Radou sú legislatívne akty.

50. Toto tvrdenie je nesprávne. Samozrejme možno aj iné právne akty Únie ako odporúčania a stanoviská zaradiť medzi regulačné akty, najmä početné nariadenia v zmysle článku 288 druhého odseku ZFEÚ a početné rozhodnutia v zmysle článku 288 štvrtého odseku ZFEÚ. Ako správne poznamenali Rada a Komisia, v praxi ide dokonca o prevažný počet prípadov.

51. Nariadenia a rozhodnutia patria síce okrem smerníc k tým typom právnych aktov, ktoré možno vydať v rámci legislatívneho postupu (článok 289 ods. 1 a 2 ZFEÚ). Odvolatelia však prehliadajú, že v rámci tohto postupu sa ani zďaleka nevydávajú všetky právne nariadenia, smernice a rozhodnutia Únie. Aj nelegislatívne akty môžu mať formu nariadenia, smernice alebo rozhodnutia (článok 297 ods. 2 ZFEÚ).

52. Rada alebo Komisia v mnohých prípadoch vydávajú najmä nariadenia buď ako vykonávacie nariadenia, alebo ako legislatívne akty či nariadenia v konaní *sui generis*.³³ Pokiaľ ide o rozhodnutia, spravidla sa vydávajú dokonca v iných konaniach, ako sú legislatívne konania, najmä zo strany Rady a Komisie, pričom ich možno prípadne považovať aj za regulačné akty, najmä vtedy, keď nie sú určené konkrétnym adresátom (článok 288 štvrtý odsek druhá veta ZFEÚ *a contrario*).

31 — Z mála jazykových verzií, v ktorých sa článok III-365 ods. 4 ústavnej zmluvy a článok 263 štvrtý odsek ZFEÚ odlišujú (pozri poznámku pod čiarou 25 vyššie), nevyplýva žiadny trend týkajúci sa rozšírenia práva fyzických a právnických osôb podať žalobu, keďže tieto jazykové verzie používajú pre pojem „regulačný akt“ v článku 263 štvrtom odseku ZFEÚ čiastočne širšie a čiastočne užšie pojmy, ako ešte v ústavnej zmluve.

32 — Pozri znovu dokumenty Európskeho konventu uvedené vyššie v poznámke pod čiarou 24.

33 — Takéto konanie *sui generis* je stanovené napríklad v článku 31 ZFEÚ, článku 43 ods. 3 ZFEÚ, článku 45 ods. 3 písm. d) ZFEÚ a v článkoch 66 ZFEÚ, 103 ZFEÚ, 109 ZFEÚ, ako aj v článku 215 ods. 1 a 2 ZFEÚ.

– Nie všetky nelegislatívne akty sú delegovanými právnymi aktmi

53. Po druhé, odvolatelia tvrdili, že autori Lisabonskej zmluvy nehovorili o „regulačných aktoch“, ale o „delegovaných aktoch“ v zmysle článku 290 ZFEÚ, ak bolo ich úmyslom rozlišovať v článku 263 štvrtom odseku ZFEÚ medzi legislatívnymi a regulačnými aktmi. Používanie pojmu „regulačné akty“ poukazuje na to, že tým bolo myslené niečo iné ako nelegislatívne akty.

54. Tento argument takisto nie je presvedčivý. Odvolatelia nechápu, že nie všetky nelegislatívne akty musia byť nevyhnutne delegovanými aktmi v zmysle článku 290 ZFEÚ. Nelegislatívne akty môžu mať aj formu vykonávacích aktov v zmysle článku 291 ZFEÚ alebo vychádzať z konania *sui generis*.³⁴

– Aj vykonávacie akty môžu byť regulačnými aktmi

55. Odvolatelia po tretie uvádzajú, že kategóriu vykonávacích aktov v zmysle článku 291 ZFEÚ nemožno podľa rozlišovania Všeobecného súdu zaradiť medzi legislatívne a nelegislatívne akty.

56. Toto tvrdenie je takisto mylné. Vykonávacie akty v zmysle článku 291 ZFEÚ možno, ako už bolo naznačené,³⁵ bez problémov priradiť ku kategórii nelegislatívnych aktov. Ak majú takéto vykonávacie akty všeobecne záväzný charakter, čo sa bude týkať vykonávacích nariadení a často aj vykonávacích rozhodnutí, treba ich považovať za regulačné akty.

– O vplyve článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ na prípady ako Unión de Pequeños Agricultores a Jégo-Quéré

57. Odvolatelia nakoniec tvrdia, že výklad a uplatňovanie práva podať žalobu tak, ako ich uplatňoval Všeobecný súd, nie sú vhodné na odstránenie medzery v právnej ochrane zistenej v prípadoch Unión de Pequeños Agricultores³⁶ a Jégo-Quéré³⁷.

58. Ani toto tvrdenie nemožno prijať.

59. Vo veci Jégo-Quéré bolo vykonávacie nariadenie Komisie v oblasti rybolovu predmetom žaloby o neplatnosť. Takýto právny akt by sa dnes v rámci časovej pôsobnosti článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ považoval za regulačný akt bez vykonávacích opatrení.

60. Predmetom žaloby vo veci Unión de Pequeños Agricultores bola naproti tomu spoločná organizácia trhu v oblasti poľnohospodárskej politiky. Takéto nariadenie by bolo v súčasnosti vydané v rámci riadneho legislatívneho postupu (článok 43 ods. 2 ZFEÚ) a predstavovalo by tak legislatívny akt (článok 289 ods. 3 ZFEÚ). Na základe toho by podľa článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ nemali fyzické a právnické osoby žiadne právo priamo podať žalobu na súdy Únie, iba ak im bolo toto nariadenie určené alebo sa ich osobne dotýkalo (druhý variant článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ). To však neznamená, že jednotlivci nemôžu proti ustanoveniam spoločnej organizácie trhu získať žiadnu účinnú právnu ochranu. Majú naopak možnosť namietat nezákonnosť prípadného právneho rozporu spoločnej organizácie trhu, v závislosti od okolností buď prostredníctvom žalôb o neplatnosť pred súdmi Únie proti vykonávacím opatreniam Komisie, alebo prostredníctvom prostriedkov nápravy pred vnútroštátnymi súdmi proti vykonávacím opatreniam vnútroštátnych orgánov.³⁸

34 — Znovu pozri príklady uvedené v poznámke pod čiarou 33.

35 — Pozri bod 54 týchto návrhov.

36 — Rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 3.

37 — Rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 4.

38 — Pozri k tomu podrobne body 116 až 123 týchto návrhov.

61. Len na okraj treba pripomenúť, že ani v tomto prípade nezostali Inuit Tapiriit Kanatami a ich spolužalobcovia v dôsledku výkladu pojmu „regulačné akty“, ktorý použil Všeobecný súd v treťom variante článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ, bez právnej ochrany. Naopak majú možnosť namietat nezákonnosť údajnej protiprávnosti nariadenia č. 1007/2009, a to v rámci príslušných právnych sporov proti vykonávacím opatreniam k danému nariadeniu. Väčšina z nich tak aj pred Európskym súdnym dvorom z dôvodu nevyriešenej žaloby proti vykonávaciemu nariadeniu Komisie č. 737/2010 urobila.³⁹

62. V dôsledku toho teda prvá časť prvého odvolacieho dôvodu nie je dôvodná.

2. Otázka priamej a osobnej dotknutosti odvolateľov (druhá časť prvého odvolacieho dôvodu)

63. Keďže podľa riešenia, ktoré som navrhla, nemá prvá časť prvého odvolacieho dôvodu žiadne vyhliadky na úspech, treba sa zaoberať druhou, subsidiárne uplatnenou časťou tohto odvolacieho dôvodu. Odvolatelia ním kritizujú, že Všeobecný súd nesprávne vyložil a uplatnil predpoklad prípustnosti „priamej a osobnej dotknutosti“.

64. Cieľom kritéria priamej a osobnej dotknutosti (druhý variant článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ) je zabezpečiť fyzickým a právnickým osobám účinnú právnu ochranu proti právnym aktom Únie, ktoré im nie sú adresované bez rozšírenia rozsahu pôsobnosti žaloby o neplatnosť na určitú formu ľudovej žaloby (*actio popularis*).

65. Všeobecný súd sa týmto kritériom zaoberal v bodoch 68 až 93 napadnutého rozhodnutia po tom, ako dospel k záveru, že Inuit Tapiriit Kanatami a ich spolužalobcovia nemohli napadnúť nariadenie č. 1007/2009, legislatívny akt v zmysle článku 289 ods. 3 ZFEÚ v rámci zjednodušených predpokladov platných pre regulačné akty (tretí variant článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ).

a) O priamej dotknutosti odvolateľov

66. Odvolatelia napádajú v prvom rade stanovisko Všeobecného súdu, že len štyria z nich sú priamo dotknutí sporným nariadením, konkrétne Ta Ma Su Seal Products, NuTan Furs, GC Rieber Skinn a Canadian Seal Marketing Group⁴⁰; podľa zistení Všeobecného súdu ide v ich prípade o tri podniky, ako aj združenie podnikov, ktoré pôsobia v oblasti predaja výrobkov z tuleňov, o i. na vnútornom európskom trhu.

67. Odvolatelia kritizujú, že Všeobecný súd týmto spôsobom príliš reštriktívne vykladal kritérium priamej dotknutosti. Podľa nich sa za priamo dotknuté týmto sporným nariadením musia považovať aj tí, ktorí pôsobia v oblasti predradenej predaju výrobkov z tuleňov na vnútornom európskom trhu, konkrétne poľovníci a traperi, ako aj ich záujmové združenia, ale aj odvolateľka Karliin Aariak, ktorá sa zaoberá návrhom a predajom oblečenia z tulenej kože.

– Úvodné poznámky

68. Na úvod treba konštatovať, že kritérium priamej dotknutosti uvedené v článku 263 štvrtom odseku ZFEÚ nemožno vykladať reštriktívnejšie ako rovnaké kritérium v ustanoveniach predchádzajúcich článku 173 ods. 4 Zmluvy o ES a článku 230 štvrtému odseku ES.⁴¹ Odvolatelia na túto skutočnosť poukázali právom. Túto skutočnosť nespochybnili ani orgány zúčastnené na tomto konaní.

39 — Vec Inuit Tapiriit Kanatami a i./Komisia (T-526/10).

40 — Pozri body 85 a 86, ako aj doplňujúci bod 79 napadnutého rozhodnutia.

41 — V rovnakom zmysle pozri rozsudok Microban International a i./Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 19, bod 32).

69. Pojem priama dotknutosť je v druhom a treťom variante článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ totožný. Nasledujúca argumentácia preto platí aj v prípade, že by mal Súdny dvor toto sporné nariadenie v rozpore s mojim návrhom označiť ako regulačný akt.⁴²

70. Pri vymedzení právnych požiadaviek týkajúcich sa priamej dotknutosti v zmysle článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ sa Všeobecný súd opiera o formuláciu často používanú v nedávnej judikatúre súdov Únie.⁴³ Podľa nej je podmienka, že fyzická alebo právnická osoba musí byť právnym aktom Únie priamo dotknutá, splnená len vtedy, ak predmetné konanie v súvislosti s právnym postavením tejto osoby má priame účinky na jej právnu situáciu a neponecháva priestor na voľnú úvahu adresátom tohto opatrenia povereným jeho uplatňovaním, keďže má výlučne automatickú povahu a vyplýva zo samotnej právnej úpravy Únie bez uplatnenia iných vykonávacích ustanovení.⁴⁴

71. Mám určité pochybnosti, či je táto formulácia skutočne vhodná na úplný opis kritéria priamej dotknutosti v zmysle článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ. Na jednej strane sa v judikatúre – úplne oprávnene – opakovane pripúšťajú žaloby jednotlivcov o neplatnosť právnych aktov Únie, ktorých účinky na jednotlivých žalobcov nemajú právny, ale faktický charakter, napríklad preto, že svojou povahou je priamo dotknuté ich postavenie účastníka trhu v rámci hospodárskej súťaže s inými účastníkmi trhu.⁴⁵ Na strane druhej sú z judikatúry známe prípady, v ktorých bola priama dotknutosť osoby uznaná aj pri existencii určitej možnosti na úvahy orgánu príslušného na vykonávanie právneho aktu Únie, pokiaľ bolo možné s dostatočnou mierou pravdepodobnosti predpokladať, že táto úvaha bude vykonaná určitým spôsobom.⁴⁶

72. V tomto prípade však tieto odlišné formulácie kritéria priamej dotknutosti nepredstavujú žiadny rozdiel. Ak aj vychádzame z toho, že v rámci druhého variantu článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ treba zohľadniť nielen vplyv právneho aktu Únie na právne postavenie nejakej osoby, ale aj jeho faktický vplyv na túto osobu, takýto vplyv musí byť väčší ako len nepriamy. V každom jednotlivom prípade to však treba konkrétne určiť vzhľadom na obsah sporného právneho aktu Únie.

– O situácii osôb pôsobiacich na úrovni predradenej obchodu

73. V tomto prípade nariadenie č. 1007/2009 vo svojom článku 1 preukázateľne obsahuje „Pravidlá týkajúce sa uvádzania výrobkov z tuleňov na trh“ v Európskej únii. Toto nariadenie však na druhej strane nijako nereguluje lov tuleňov, výrobu produktov z tuleňov alebo súvisiaci výskum.⁴⁷

74. Všeobecný súd preto následne právom vychádzal z toho, že všetci účastníci konania, ktorí v Európskej únii pôsobili na takejto konkrétnej úrovni predradenej predaju výrobkov z tuleňov, nie sú bezprostredne dotknutí týmto sporným nariadením. Na jednej strane sa to týka lovcov a traperov a ich záujmových združení, na strane druhej všetkých osôb a združení, ktoré sa v najširšom zmysle zaoberajú spracovaním materiálu získaného pri love tuleňov.

42 — Pozri prvú časť prvého odvolacieho dôvodu body 30 až 47 týchto návrhov.

43 — Bod 71 napadnutého rozhodnutia.

44 — Rozsudky z 5. mája 1998, Glencore Grain/Komisia (C-404/96 P, Zb. s. I-2435, bod 41); z 13. marca 2008, Komisia/Infront WM (C-125/06 P, Zb. s. I-1451, bod 47), a z 2. júla 2009, Bavaria a Bavaria Italia (C-343/07, Zb. s. I-5491, bod 43).

45 — V ustálenej judikatúre poskytujú sudy Únie účastníkom hospodárskej súťaže právo podať žalobu aj voči rozhodnutiam Komisie o schválení štátnej pomoci [pozri rozsudky Súdneho dvora z 28. januára 1986, Cofaz a i./Komisia (169/84, Zb. s. 391), a z 22. novembra 2007, Španielsko/Lenzing (C-525/04 P, Zb. s. I-9947), v ktorých sa priama dotknutosť predpokladá ako samozrejmosť] a o schválení koncentrácií podnikov [pozri rozsudky Všeobecného súdu z 3. apríla 2003, BaByliss/Komisia (T-114/02, Zb. s. II-1279, bod 89), a z 30. septembra 2003, ARD/Komisia (T-158/00, Zb. s. II-3825, bod 60)].

46 — Rozsudky z 23. novembra 1971, Bock/Komisia (62/70, Zb. s. 897, body 6 až 8); zo 17. januára 1985, Piraiki-Patraiki a i./Komisia (11/82, Zb. s. 207, body 8 až 10), a z 5. mája 1998, Dreyfus/Komisia (C-386/96 P, Zb. s. I-2309, bod 44).

47 — V tom sa tento prípad odlišuje od vecí Microban International a i./Komisia (rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 19, najmä bod 28), v ktorej sa právne obmedzenia Únie nevzťahovali len na predaj prídavnej látky ako takej, ale aj na jej používanie pri výrobe iných výrobkov.

75. Keďže všetci neuvádzajú výrobky z tuleňov na trh v Európskej únii sami, toto sporné nariadenie sa ich netýka priamo, ale len nepriamo. Je možné, že aj pre tento okruh osôb je veľmi citeľný hospodársky vplyv regulačného vplyvu vytvoreného týmto sporným nariadením. Ako však správne zdôraznili orgány Únie zúčastnené na tomto konaní, kritérium priamej dotknutosti by stratilo svoju funkciu a význam, čím by sa okruh potenciálnych žalobcov bezbreho rozšíril, ak by sa za priamo dotknuté považovali aj osoby pôsobiace na úrovni predradenej obchodu.

– O situácii pani Karliin Ariakovej

76. Menej jednoznačná je situácia odvolateľky Karliin Ariakovej, ktorá podľa zistení Všeobecného súdu patrí do komunity Inuitov a zaoberá sa návrhom a predajom oblečenia vyrobeného z kože tuleňov. Všeobecný súd v jej prípade zamietol priamu dotknutosť, pretože „netvrdí, že by bola činná v oblasti uvádzania iných produktov na trhu ako tých, na ktoré sa vzťahuje dotknutá výnimka [týkajúca sa Inuitov]“.⁴⁸

77. V tejto súvislosti treba poznamenať, že zo skutkových zistení Všeobecného súdu nie je zrejmé, či pani Ariak sama uvádza ňou navrhnuté a predávané oblečenie vyrobené z tuleňovej kože na vnútornom európskom trhu, alebo či tieto výrobky iba predáva sprostredkovateľom, ktorí ich potom ďalej predávajú v Európskej únii vo vlastnom mene a na vlastný účet. V poslednom prípade by pani Ariak, podobne ako uvedení lovci a traperi, bola činná len na úrovni predradenej obchodu a nemohla by sa tak považovať za priamo dotknutú podľa nariadenia č. 1007/2009.

78. Keďže Všeobecný súd v tejto súvislosti neprijal všetky potrebné zistenia, jeho rozhodnutie v tomto bode viedlo k právnemu pochybeniu.

79. Ak však predpokladáme, ako sa to zdá Všeobecnému súdu, že pani Ariak skutočne sama uvádza výrobky z tuleňov na vnútorný európsky trh,⁴⁹ jej priamu dotknutosť týmto sporným nariadením možno len ťažko poprieť. Obchodná činnosť pani Ariakovej potom totiž priamo podlieha predpisom nariadenia č. 1007/2009 týkajúcim sa uvádzania výrobkov z tuleňov na trh.

80. Skutočnosť, že si uplatňovanie výnimky pre Inuitov na pani Ariakovú vyžaduje spresnenie vykonávacích predpisov Komisie (pozri článok 3 ods. 1 v spojení s odsekmi 3 a 4 nariadenia č. 1007/2009), *nevylučuje*, na rozdiel od názoru Všeobecného súdu, priamu dotknutosť tejto odvolateľky.⁵⁰

81. Buď spolu so Všeobecným súdom považujeme vykonávacie predpisy Komisie za také dôležité, že až do ich vydania nemožno vôbec využívať výnimku pre Inuitov, ktorú stanovil zákonodarný orgán Únie. V takomto prípade platí počas prechodného obdobia až do vydania uvedených vykonávacích predpisov pre všetky výrobky z tuleňov rovnako všeobecný zákaz uvádzania na vnútorný európsky trh, ako je stanovené v článku 3 ods. 1 nariadenia č. 1007/2009. Tým by boli potom priamo dotknuté všetky osoby pôsobiace v oblasti predaja výrobkov z tuleňov, teda aj pani Ariak.

48 — Bod 82 napadnutého rozhodnutia.

49 — Na moju otázku pri ústnej časti konania pani Ariak uviedla, že oblečenie čiastočne predáva na vnútornom európskom trhu sama a čiastočne cez sprostredkovateľov.

50 — Bod 82 v spojení s bodmi 76 až 79 napadnutého rozhodnutia (pozri najmä poslednú vetu bodu 78 daného rozhodnutia).

82. V opačnom prípade možno na rozdiel od Všeobecného súdu považovať vykonávacie predpisy Komisie za také nepodstatné, že aj pred ich vydaním možno využívať výnimku pre Inuitov, ktorú stanovil normotvorca Únie. V takomto prípade uvádzanie výrobkov z tuleňov pochádzajúcich z tradičného lovu Inuitov alebo iných pôvodných komunít v zmysle článku 3 ods. 1 nariadenia č. 1007/2009 na vnútorný európsky trh je a zostáva povolené. Aj pri takomto chápaní sa tento predpis vzťahuje na všetky osoby pôsobiace v oblasti predaja výrobkov z tuleňov na vnútornom európskom trhu priamo, a to aj vrátane pani Aariakovej.

83. V jednom aj v druhom prípade sú osoby pôsobiace v oblasti predaja výrobkov z tuleňov na vnútornom európskom trhu priamo dotknuté právnou úpravou Únie pre uvádzanie výrobkov z tuleňov na trh.⁵¹ Nemôže tak vzniknúť nejasne definovaná oblasť ako tá, do ktorej Všeobecný súd zrejme situoval pani Aariakovú.

84. V konečnom dôsledku sú zistenia Všeobecného súdu týkajúce sa otázky priamej dotknutosti odvolateľky Karliin Aariakovej právnym pochybením. Toto chybné uplatňovanie kritéria priamej dotknutosti Všeobecným súdom však ako také zatiaľ nemôže viesť k zrušeniu napadnutého rozhodnutia. Individuálnu dotknutosť odvolateľov je skôr potrebné prediskutovať ako ďalšiu nevyhnutnú podmienku konania.⁵²

b) O osobnej dotknutosti odvolateľov

85. Bez ohľadu na otázku, či sú niektorí odvolatelia *priamo* dotknutí sporným nariadením a kolkých z nich by sa prípadne týkalo, museli by byť týmto nariadením dotknutí aj *osobne*, aby mohli so zreteľom na druhý variant článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ podať prípustnú žalobu o neplatnosť.

86. Podľa ustálenej judikatúry vychádzajúcej z rozsudku Plaumann sa fyzická alebo právnická osoba považuje za osobne dotknutú konaním orgánov Únie, keď sa jej toto konanie týka z dôvodu konkrétnych osobných vlastností alebo osobitných okolností, ktoré ju vylučujú z okruhu všetkých ostatných osôb a ktoré ju tým podobným spôsobom individualizuje ako adresáta.⁵³

87. Nariadenie č. 1007/2009 nemá žiadny podobný účinok na Inuit Tapiriit Kanatami a ich spolužalobcov. Ako Všeobecný súd správne zdôraznil,⁵⁴ zákaz uvádzania výrobkov z tuleňov na trh uvedený v spornom nariadení je formulovaný všeobecne a môže sa bez rozdielu vzťahovať na každý hospodársky subjekt spadajúci pod toto nariadenie. Toto sporné nariadenie platí pre objektívne stanovené situácie a má právny účinok voči skupinám osôb, ktoré sú vymedzené všeobecne a abstraktne. Žiadny z odvolateľov nie je týmto nariadením individualizovaný podobne ako adresát rozhodnutia. Odvolatelia sú týmto sporným nariadením naopak dotknutí tak ako všetky ostatné hospodárske subjekty vyrábajúce alebo predávajúce výrobky z tuleňov.⁵⁵

51 — Priama dotknutosť jednotlivca nezávisí od toho, či z právneho aktu Únie možno pre ňu vyvodiť príkaz, zákaz alebo povolenie. V každom prípade nemusí existovať potreba právnej ochrany pre žalobu o neplatnosť v prípade povolenia, keď a pokiaľ dotknutá osoba už na základe svojej žaloby nemôže získať žiadnu výhodu.

52 — V tomto zmysle rozsudok z 23. apríla 2009, Sahlstedt a i./Komisia (C-362/06 P, Zb. s. I-2903, body 22 a 23).

53 — Rozsudky Plaumann (už citovaný v poznámke pod čiarou 2, s. 238); Piraiki-Patraiki a i./Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 45, bod 11); Unión de Pequeños Agricultores/Rada (už citovaný v poznámke pod čiarou 3, bod 36); Komisia/Jégo-Quéré (už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 45), z 13. decembra 2005, Komisia/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (C-78/03 P, Zb. s. I-10737, bod 33); Komisia/Infront WM (už citovaný v poznámke pod čiarou 43, bod 70) a z 9. júna 2011, Comitato „Venezia vuole vivere“ a i./Komisia (C-71/09 P, C-73/09 P a C-76/09 P, Zb. s. I-4727, bod 52).

54 — Pozri body 89 a 90 napadnutého rozhodnutia.

55 — V rovnakom zmysle ustálená judikatúra, pozri napríklad rozsudky Plaumann/Rada (už citovaný v poznámke pod čiarou 2, s. 238); Piraiki-Patraiki a i./Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 46, bod 14); z 29. januára 1985, Binderer/Komisia (147/83, Zb. s. 257, bod 13); z 24. februára 1987, Deutz und Geldermann/Rada (26/86, Zb. s. 941, body 8 a 12); z 15. júna 1993, Abertal a i./Komisia (C-213/91, Zb. s. I-3177, body 17, 19 a 20); z 22. novembra 2001, Antillean Rice Mills/Rada (C-451/98, Zb. s. I-8949, bod 51), a Komisia/Jégo-Quéré (už citovaný v poznámke pod čiarou 4, body 43 a 46).

88. Odvolatelia to nepopierajú, avšak domnievajú sa, že by mali byť považovaní za osobne dotknutých. Tvrdia, že Lisabonskou zmluvou nastal pre Súdny dvor čas vzdať sa judikatúry vo veci Plaumann o osobnej dotknutosti.

89. Tento argument treba zamietnuť. Na rozdiel od tvrdení odvolateľov nie je v dôsledku nadobudnutia účinnosti Lisabonskej zmluvy potrebné žiadne prehodnotenie judikatúry súdov Únie o osobnej dotknutosti. Skutočnosť, že podmienka prípustnosti (priamej a) osobnej dotknutosti bola bez zmeny prevzatá z druhého variantu článku 230 štvrtého odseku Zmluvy o ES do druhého variantu súčasného článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ, hovorí skôr v prospech zachovania judikatúry vo veci Plaumann.

90. Tvorca zmluvy sa totiž po intenzívnejšom preskúmaní celej problematiky na Európskom konvente rozhodol, že v záujme posilnenia právnej ochrany jednotlivcov voči všeobecne záväzným právnym aktom Únie neprepracuje kritérium osobnej dotknutosti, ale namiesto toho do článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ zahrnie úplne nové, tretie právo podať žalobu: už vyššie⁵⁶ prediskutované právo fyzických a právnických osôb podať žalobu voči regulačným aktom, ktoré sa ich priamo týkajú a ktoré nevyžadujú žiadne vykonávacie opatrenia.⁵⁷

91. V dôsledku toho ani druhá časť prvého odvolacieho dôvodu nie je dôvodná.

3. Predbežný záver

92. Prvý odvolací dôvod teda treba celkovo zamietnuť.

B – Druhý odvolací dôvod

93. Odvolatelia v druhom odvolacom dôvode na jednej strane tvrdia, že Všeobecný súd chybné odôvodnil svoje rozhodnutie a že na strane druhej neuznal požiadavky na účinnú súdnu právnu ochranu.

1. O požiadavkách na odôvodnenie rozhodnutia prvého stupňa (prvá časť druhého odvolacieho dôvodu)

94. Odvolatelia v prvej časti tohto druhého odvolacieho dôvodu kritizujú odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, ktoré podľa ich názoru nebolo dostatočné. Kritizované nedostatočné odôvodnenie spočíva údajne v tom, že Všeobecný súd sa nedostatočne obsírne zaoberal tvrdeniami Inuit Tapiriit Kanatami a ich spolužalobcov týkajúcimi sa článku 47 Charty základných práv Európskej únie⁵⁸ na prvom stupni, ako aj článku 6 a 13 EDLP⁵⁹, pričom odvolatelia osobitne zdôraznili skutočnosť, že Všeobecný súd články 6 a 13 EDLP ani nespomenul.

95. Príhodné je, že nedostatočné odôvodnenie môže nastať vtedy, keď sa Všeobecný súd vo svojom prvostupňovom rozhodnutí nedostatočne zaoberá tvrdeniami jedného z účastníkov konania.⁶⁰

56 — Pozri v tejto súvislosti moje úvahy k prvej časti prvého odvolacieho dôvodu (vyššie v bodoch 26 až 62 týchto návrhov).

57 — Pozri v tejto súvislosti znovu dokumenty CONV 636/03 (už citovaný v poznámke pod čiarou 24, body 17 až 23), a CONV 734/03 (už citovaný v poznámke pod čiarou 23, s. 20 a nasl.).

58 — Charta základných práv Európskej únie bola najprv slávnostne vyhlásená 7. decembra 2000 v Nice (Ú. v. ES C 364, s. 1) a potom druhýkrát 12. decembra 2007 v Štrasburgu (Ú. v. EÚ C 303, s. 1; Ú. v. EÚ C 83, 2010, s. 389; Ú. v. EÚ C 326, 2012, s. 391).

59 — Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „EDLP“), podpísaný v Ríme 4. novembra 1950.

60 — Rozsudky z 1. októbra 1991, Vidrányi/Komisia (C-283/90 P, Zb. s. I-4339, bod 29); z 9. decembra 2004, Komisia/Greencore (C-123/03 P, Zb. s. I-11647, body 40 a 41); z 20. mája 2010, Gogos/Komisia (C-583/08 P, Zb. s. I-4469, bod 29), a z 20. januára 2011, General Química a i./Komisia (C-90/09 P, Zb. s. I-1, body 59 až 62), ako aj rozsudky z 25. októbra 2007, Komninou a i./Komisia (C-167/06 P, neuvverejnené v Zbierke, body 21 až 28), a z 5. mája 2011, Evropaiki Dynamiki/Komisia (C-200/10 P, neuvverejnené v Zbierke, body 33 a 43).

96. Podľa ustálenej judikatúry však povinnosť odôvodnenia nevyžaduje, aby Všeobecný súd vypracoval odôvodnenie, ktoré by vyčerpávajúcim spôsobom rozoberalo jednotlivu všetky úvahy vyjadrené účastníkmi sporu, a odôvodnenie teda môže byť implicitné, avšak pod podmienkou, že umožní dotknutým osobám oboznámiť sa s dôvodmi, pre ktoré Všeobecný súd neprijal ich tvrdenia, a poskytne Súdnemu dvoru dostatok informácií, aby mohol vykonať svoje preskúmanie.⁶¹

97. Všeobecný súd tieto požiadavky v tomto prípade splnil.

98. Tvrdenie Inuit Tapiriit Kanatami a ich spolužalobcov týkajúce sa základného práva na účinný prostriedok nápravy sa podľa nich nachádza v bodoch 53 až 57 ich písomného vyjadrenia na námietky neprípustnosti Parlamentu a Rady. Všeobecný súd sa ním nepochybne zaoberal v bode 51 napadnutého rozhodnutia. Uviedol, že súdy Únie by právo jednotlivcov podať žalobu proti týmto nariadeniam – aj vzhľadom na zásadu účinnej súdnej ochrany – nemali vykladať tak, aby dochádzalo k zľahčovaniu podmienok výslovne uvedených v zmluve.

99. Túto odpoveď možno považovať za nedostatočnú. Obširnosť, akou sa Všeobecný súd pri odôvodňovaní svojho rozhodnutia ukončujúceho konanie zaoberal tvrdením jedného z účastníkov konania, však nezávisí len od toho, ako podložené je toto tvrdenie a akú váhu má v porovnaní s ostatnými tvrdeniami tohto účastníka konania. Vzhľadom na stručnosť a povrchnosť prvostupňových žalobných dôvodov týkajúcich sa základného práva na účinný prostriedok nápravy⁶² nemožno Všeobecnému súdu vytýkať, že sa v napadnutom rozhodnutí dostatočne touto problematikou nezaoberal.

100. Platí to o to viac, že Všeobecný súd sa v tomto prípade mohol opierať o ustálenú judikatúru súdov Únie.⁶³ Tvrdenia Všeobecného súdu v bode 51 napadnutého rozhodnutia spolu s citáciou príslušnej judikatúry⁶⁴ dostatočne poukazujú na dôvody, z ktorých sa Všeobecný súd nezaoberal tvrdeniami Inuit Tapiriit Kanatami a ich spolužalobcov týkajúcimi sa požiadaviek na účinnú právnu ochranu.

101. V tejto súvislosti nie je na škodu, že Všeobecný súd v bode 51 napadnutého rozhodnutia citoval len článok 47 Charty základných práv, nie však články 6 a 13 EDLP. Všeobecný súd sa totiž v sporných bodoch *vo všeobecnosti* zaoberal tvrdeniami žalobcov týkajúcimi sa práva na účinnú právnu ochranu a v tejto súvislosti uvádza článok 47 Charty len ako príklad („najmä“).⁶⁵

102. Odvolatelia okrem toho kritizujú, že je sporné, keď Všeobecný súd v bode 51 napadnutého rozhodnutia týkajúcom sa obmedzenia práva jednotlivcov na priame podanie žaloby hovorí o podmienke prípustnosti „výslovne uvedenej v zmluve“, hoci ju najprv musel prácne vyvodiť pomocou výkladu.

103. Ani tento argument nie je presvedčivý. Pojem „regulačný akt“ si samozrejme vyžaduje výklad. Nič to však nemení na skutočnosti, že pritom ide o podmienku prípustnosti pre žaloby fyzických a právnických osôb o neplatnosť *výslovne* stanovenú v článku 263 štvrtom odseku ZFEÚ.

61 — Rozsudky z 9. septembra 2008, FIAMM a i./Rada a Komisia (C-120/06 P a C-121/06 P, Zb. s. I-6513, bod 96); zo 16. júla 2009, Komisia/Schneider Electric (C-440/07 P, Zb. s. I-6413, bod 135), a z 5. júla 2011, Edwin/ÚHVT (C-263/09 P, Zb. s. I-5853, bod 64).

62 — V písomnom vyjadrení k námietkam o neprípustnosti podanom na prvom stupni sa problematika základného práva rieši v piatich z 84 bodov (resp. na jednej z 22 strán), pričom v prvostupňovom žalobnom spise sa vôbec nespomína.

63 — Pozri v tejto súvislosti aj moje vysvetlenia k druhej časti druhého odvolacieho dôvodu (body 105 až 124 týchto návrhov).

64 — V bode 51 napadnutého rozhodnutia sa spomína rozsudok Jégo-Quéré (už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 36), a uznesenie Všeobecného súdu z 9. januára 2007, Lootus Teine Osaihing/Rada (T-127/05, neuverejnené v Zbierke, bod 50).

65 — Len na okraj treba poznamenať, že ani Inuit Tapiriit Kanatami a ich spolužalobcovia v spornej časti svojho vyjadrenia v prvostupňovom konaní vôbec nespomenuli článok 13 EDLP. Nemôžu tak súdu vytýkať, že toto ustanovenie opomenul.

104. Celkovo teda Všeobecný súd bez námietok a dostatočne zrozumiteľne zhrnul svoje úvahy k problematike účinnej súdnej ochrany. Odvolatelia môžu mať obsahovo iný názor ako Všeobecný súd. Samotná táto okolnosť však nemôže predstavovať nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia,⁶⁶ ale prípadne len obsahový nedostatok, čo sa teraz bude musieť preskúmať v rámci druhej časti druhého odvolacieho dôvodu.

2. O kritike porušenia základného práva na účinný prostriedok právnej nápravy (druhá časť druhého odvolacieho dôvodu)

105. Keďže prvá časť druhého odvolacieho dôvodu nemá žiadnu nádej na úspech, treba sa zaoberať druhou, subsidiárne uplatnenou časťou tohto odvolacieho dôvodu: podľa názoru odvolateľov porušuje výklad článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ, na základe ktorého vyhlásil Všeobecný súd prvostupňovú žalobu za neprípustnú, požiadavky účinnej súdnej ochrany vyplývajúce z článku 47 Charty základných práv, ako aj z článkov 6 a 13 EDLP „ako všeobecné právne zásady práva Únie“.

106. Právo na účinný prostriedok nápravy je na úrovni Únie uznané za všeobecnú právnu zásadu⁶⁷ a má medzičasom podľa článku 47 Charty základných práv postavenie základného práva Únie.

107. Toto základné právo – bez ohľadu na to, či sa opiera o Chartu alebo o všeobecné právne zásady práva Únie – treba nepochybne náležite zohľadniť pri výklade a uplatňovaní podmienok prípustnosti pre žaloby fyzických a právnických osôb o neplatnosť,⁶⁸ a to vo všetkých troch variantoch článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ.

108. Súdny dvor však už vyjasnil, že právo na účinný prostriedok nápravy *nevyžaduje* rozšírenie priameho práva fyzických a právnických osôb podať žalobu voči všeobecne záväzným právnym aktom Únie. Na rozdiel od názoru odvolateľov však z tohto základného práva nemožno jednoducho vyvodiť, že fyzické a právnické osoby musia mať na súdoch Únie právo priameho podania žaloby voči legislatívnym aktom Európskej únie.⁶⁹

109. Nadobudnutím účinnosti Lisabonskej zmluvy 1. decembra 2009 sa v požiadavkách týkajúcich sa základných práv nič podstatné nezmenilo. Táto zmluva síce povýšila a zaradila Chartu základných práv do záväzného primárneho práva Únie, na základe čoho má Charta rovnakú právnu silu ako zmluvy (článok 6 ods. 1 prvý pododsek ZEÚ). Obsah základného práva na účinný prostriedok nápravy uznaného na úrovni Únie tak nebol zmenený. Vyplýva to v neposlednom rade z vysvetliviek,⁷⁰ ktoré slúžia ako úvod pre výklad Charty a ktoré musia súdy Únie ako súdy členských štátov príslušne zohľadniť (článok 6 ods. 1 tretí pododsek ZEÚ v spojení s článkom 52 ods. 7 Charty).

66 — Rozsudky zo 7. júna 2007, Wunenburger/Komisia (C-362/05 P, Zb. s. I-4333, bod 80), a Gogos/Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 60, bod 35).

67 — Rozsudky z 15. mája 1986, Johnston (222/84, Zb. s. 1651, bod 18); Unión de Pequeños Agricultores/Rada (už citovaný v poznámke pod čiarou 3, bod 39); Komisia/Jégo-Quéré (už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 29); z 13. marca 2007, Unibet (C-432/05, Zb. s. I-2271, bod 37); z 3. septembra 2008, Kadi a i./Rada a Komisia (C-402/05 P a C-415/05 P, Zb. s. I-6351, bod 335), a z 22. decembra 2010, DEB (C-279/09, Zb. s. I-13849, bod 29).

68 — Rozsudky Unión de Pequeños Agricultores/Rada (už citovaný v poznámke pod čiarou 3, bod 44) a Komisia/Jégo-Quéré (už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 30).

69 — Pozri rozsudky Unión de Pequeños Agricultores/Rada (už citovaný v poznámke pod čiarou 3, najmä body 37 až 40) a Komisia/Jégo-Quéré (už citovaný v poznámke pod čiarou 4, body 29 a 30).

70 — V týchto vysvetlivkách (Ú. v. EÚ C 303, 2007, s. 17 [29 a nasl.]) sa k článku 47 Charty uvádza: „... Začlenenie tejto judikatúry do Charty nemalo za cieľ zmeniť systém súdnej kontroly ustanovený v zmluvách, a najmä nie pravidlá týkajúce sa prípustnosti priamych žalôb na Súdny dvor Európskej únie. Európsky dohovor [konvent – *neoficiálny preklad*] uznal systém súdnej kontroly Únie vrátane pravidiel prípustnosti a po zmenách a doplneniach niektorých aspektov ich potvrdil, ako je to zohľadnené v [článkoch 251 až 281 ZFEÚ] a najmä v [článku 263 štvrtom odseku ZFEÚ]. ...“

110. To isté vyplýva aj zo zásady homogénosti, ktorá je zakotvená v článku 52 ods. 3 prvej vete Charty a podľa článku 6 ods. 1 tretieho pododseku ZEÚ sa musí zohľadniť pri výklade a uplatňovaní základného práva na účinný prostriedok nápravy. Podľa tejto zásady majú základné práva Charty, ktoré zodpovedajú právam v EDLP, rovnaký význam a dosah, aký im poskytuje EDLP. V súvislosti so základným právom Únie na účinný prostriedok nápravy treba zohľadniť články 6 a 13 EDLP, z ktorých vychádza článok 47 Charty základných práv.⁷¹ Na rozdiel od mienky odvolateľov však obe tieto základné práva EDLP pri súčasnom stave ich výkladu Európskym súdom pre ľudské práva nevyžadujú, aby jednotlivci mali právo na priame podanie žaloby voči legislatívnym aktom.⁷²

111. Je pravda, že článok 52 ods. 3 druhá veta Charty pripúšťa, aby právo Únie priznávalo širší rozsah ochrany ako ustanovenia EDLP. V takom prípade je však potrebné náležite zohľadniť vôľu zákonodarného orgánu, ktorý, ako je uvedené vyššie,⁷³ v rámci Európskeho konventu nakoniec zamietol rozšírenie práva fyzických a právnických osôb na priame podanie žaloby voči legislatívnym aktom po príslušnom prerokovaní.

112. Tvorca zmluvy navyše objasnil, že ustanovenia Charty žiadnym spôsobom nerozširujú právomoci Únie vymedzené v zmluvách (článok 6 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ). Na základe toho nemožno základné práva Charty, konkrétne právo na účinný prostriedok nápravy uvedený v článku 47 Charty, využívať na podporu zahrnutia legislatívnych aktov do kategórie regulačných aktov (tretí variant článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ) alebo na zmiernenie požiadaviek na priamu a osobnú dotknutosť jednotlivcov prostredníctvom legislatívnych aktov (druhý variant článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ). Takýto výklad by totiž viedol k rozšíreniu právomocí Únie, ktoré nie je zlučiteľné s článkom 6 ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ, presnejšie povedané, k rozšíreniu súdnych právomocí orgánu Únie, a to Súdneho dvora Európskej únie (článok 19 ods. 1 prvá veta ZEÚ).

113. K rovnakému výsledku možno dospieť pri pohľade na článok 51 ods. 2 Charty, ktorý treba zohľadniť podľa článku 6 ods. 1 tretieho pododseku ZEÚ pri výklade a uplatňovaní práv, slobôd a zásad stanovených v Charte. Charta na základe neho nezakladá pre Úniu nové právomoci, ani nové úlohy, ani nemení *právomoci a úlohy vymedzené v zmluvách*. To, aký zásadný význam prikladajú členské štáty tomuto ustanoveniu, vyjadrili aj tým, že jeho znenie dôrazne zopakovali v spoločnom vyhlásení k zmluvám.⁷⁴

114. Po tom všetkom nemohli sudy Únie rozšíriť právo fyzických a právnických osôb podať žalobu voči legislatívnym aktom stanovené v treťom variante článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ vo forme výkladu, ale by bolo potrebné začať konanie zamerané na zmenu a doplnenie zmluvy.⁷⁵ To isté by platilo v prípade, keby bola vôľa vykonať zásadnú zmenu požiadaviek na priamu a osobnú dotknutosť jednotlivcov stanovených v rámci druhého variantu článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ v súvislosti s legislatívnymi aktmi.

71 — Blízka príbuznosť medzi článkom 47 Charty na jednej strane a článkami 6 a 13 EDLP na strane druhej je jasne vyjadrená vo vysvetlivkách ku Charte (pozri vyššie v poznámke pod čiarou 70). Aj judikatúra Súdneho dvora, v ktorej bolo právo na účinný prostriedok nápravy uznané ako všeobecná právna zásada, sa jednoznačne opiera o obe ustanovenia EDLP (pozri rozsudky uvedené v poznámke pod čiarou 67).

72 — Ani samotní odvolatelia neuviedli jediný príslušný rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva a na požiadanie museli priznať, že o žiadnom takomto rozsudku nemajú vedomosť.

73 — Pozri body 39 až 46 týchto návrhov.

74 — Druhý odsek vyhlásenia č. 1 k záverečným aktom medzivládnej konferencie, ktorá prijala Lisabonskú zmluvu, ktorá bola podpísaná 13. decembra 2007 (Ú. v. EÚ C 306, s. 249; Ú. v. EÚ C 115, 2008, s. 337; Ú. v. EÚ C 83, 2010, s. 339; Ú. v. EÚ C 326, 2012, s. 339).

75 — V tomto zmysle rozsudok Unión de Pequeños Agricultores/Rada (už citovaný v poznámke pod čiarou 3, bod 45), ako aj rozsudky z 27. februára 2007, Gestoras Pro Amnistía a i./Rada (C-354/04 P, Zb. s. I-1579, bod 50 posledná veta) a Segi a i./Rada (C-355/04 P, Zb. s. I-1657, bod 50 posledná veta).

115. Na rozdiel od tvrdenia odvolateľov sa netreba obávať žiadnej medzery v možnostiach právnej ochrany jednotlivcov voči legislatívnym aktom Európskej únie. Systém právnej ochrany zmlúv vytvoril kompletný systém prostriedkov nápravy a postupov, ktorý jednotlivcom okrem práva na priame podanie žaloby poskytuje voči legislatívnym aktom aj účinnú právnu ochranu na základe *námietky nezákonnosti*.⁷⁶

116. Ako sa navyše uvádza v článku 19 ods. 1 ZEÚ, systém právnej ochrany zmlúv spočíva na dvoch pilieroch, z ktorých jeden sa opiera o sudy Únie a druhý o vnútroštátne sudy.⁷⁷

117. Pokiaľ si príslušný právny akt Únie vyžaduje prebratie orgánmi Únie, jeho legitímnosť môžu sudy Únie náhodne preskúmať podľa článku 277 ZFEÚ na základe žaloby o neplatnosť voči príslušnému vykonávaciemu aktu. Ak si naproti tomu príslušný právny akt Únie – ako to často býva – vyžaduje prebratie prostredníctvom vnútroštátnych orgánov, jeho legitímnosť možno predložiť na preskúmanie Súdnemu dvoru v prejudiciálnom konaní podľa článku 19 ods. 3 písm. b) ZEÚ spolu s článkom 267 ods. 1 písm. b) ZFEÚ,⁷⁸ prípadne dokonca takýto návrh na začatie prejudiciálneho konania musí byť predložený.⁷⁹

118. Občas sa namieta, že len náhodne uskutočnené preskúmanie legitímnosti legislatívneho aktu nie je vhodnou náhradou za neexistenciu práva jednotlivca na priame podanie žaloby voči tomuto aktu. Jednotlivec sa najmä nesmie ocitnúť v situácii, keď bude nútený konať v rozpore s právnym predpisom Únie alebo zákazom len preto, aby mohol vyvolať vykonávací akt príslušného orgánu, proti ktorému sa potom môže brániť na súde.⁸⁰

119. Skutočne by vzhľadom na základné právo Únie na účinný prostriedok nápravy nebolo postačujúce, keby fyzická alebo právnická osoba najprv musela konať protiprávne a musela by sa pritom dokonca vystaviť hrozbe sankcie, len aby dosiahla súdne preskúmanie sporného právneho aktu Únie na príslušných súdoch.⁸¹ Takejto situácie sa však v rámci systému európskych zmlúv v spojení s legislatívnymi aktmi Únie *nemusíme* obávať.

120. V bežnom prípade – napríklad pri zákaze uvádzania výrobkov z tuleňov na trh – budú vnútroštátne orgány oprávnené dohliadať nad dodržiavaním príkazu alebo zákazu s priamym účinkom vyplývajúceho z legislatívneho aktu Únie. Jednotlivec má potom možnosť obrátiť sa na príslušný orgán – v danom prípade napríklad na príslušnú vnútroštátnu dovoznú alebo colnú správu – a požiadať ho o potvrdenie, že sa naňho sporný príkaz alebo zákaz nevzťahuje.⁸² Z dôvodu účinnej právnej ochrany musí existovať možnosť preskúmať zamietavé rozhodnutie tohto vnútroštátneho orgánu vnútroštátnymi súdmi, ktoré môžu prípadne dokonca musia predložiť otázku týkajúcu sa platnosti daného právneho aktu Únie Súdnemu dvoru na prejudiciálne konanie.⁸³

76 — V tomto zmysle rozsudky Unión de Pequeños Agricultores/Rada (už citovaný v poznámke pod čiarou 3, bod 40); Komisia/Jégo-Quéré (už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 30); z 30. marca 2004, Rothley a i./Parlament (C-167/02 P, Zb. s. I-3149, bod 46), a zo 6. decembra 2005, Gaston Schul Douane-expediteur (C-461/03, Zb. s. I-10513, bod 22).

77 — V tomto zmysle hovorí stanovisko 1/09 z 8. marca 2011 (Zb. s. I-1137, bod 66); pozri okrem toho rozsudky z 21. februára 1991, Zuckerfabrik Süderdithmarschen a i. (C-143/88 a C-92/89, Zb. s. I-415, bod 16), a z 9. novembra 1995, Atlanta Fruchthandels-gesellschaft a i. (C-465/93, Zb. s. I-3761, bod 20), ako aj judikatúru práve uvedenú v poznámke pod čiarou 76.

78 — Rozsudky Unión de Pequeños Agricultores/Rada (už citovaný v poznámke pod čiarou 3, bod 40); Komisia/Jégo-Quéré (už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 30); z 29. júna 2010, E a F (C-550/09, Zb. s. I-6213, bod 45), a z 27. novembra 2012, Pringle (C-370/12, bod 39).

79 — Povinnosť predložiť návrh na začatie prejudiciálneho konania nemajú len sudy posledného stupňa, ale za podmienok uvedených v rozsudku Foto-Frost (pozri rozsudky z 22. októbra 1987, Foto-Frost, 314/85, Zb. s. 4199, bod 12 až 19, a Gaston Schul Douane-expediteur (už citovaný v poznámke pod čiarou 76, bod 22) aj sudy, ktorých rozhodnutia možno napadnúť opravnými prostriedkami vnútroštátneho práva.

80 — Tak uvádza napríklad generálny advokát Jacobs vo svojich návrhoch z 21. marca 2002 vo veci Unión de Pequeños Agricultores/Rada (už citovanej v poznámke pod čiarou 3, body 43 a 102).

81 — Túto skutočnosť uznáva Súdny dvor vo svojej judikatúre (rozsudok Unibet, už citovaný v poznámke pod čiarou 67, bod 64), ako aj Európsky konvent (pozri dokumenty uvedené v poznámke pod čiarou 24).

82 — Táto možnosť už bola naznačená v rozsudku Komisia/Jégo-Quéré (už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 35).

83 — Rozsudky Unión de Pequeños Agricultores/Rada (už citovaný v poznámke pod čiarou 3, bod 40), a Komisia/Jégo-Quéré (už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 30); o povinnosti vnútroštátnych súdov podať v podobnej situácii návrh na začatie prejudiciálneho konania, pozri rozsudok vo veci Foto-Frost uvedený v poznámke pod čiarou 79.

121. Vo všeobecnosti je povinnosťou členských štátov, aby vytvorili prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej právnej ochrany v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie.⁸⁴ Táto povinnosť je od nadobudnutia účinnosti Lisabonskej zmluvy výslovne stanovená v článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ. Dôsledkom toho je v neposlednom rade, že podmienky prípustnosti konaní pred vnútroštátnymi súdmi, ako aj prípadných preventívnych určovacích žalôb alebo súdnych príkazov, sa nesmú využívať príliš reštriktívnym spôsobom.⁸⁵

122. Ak spadá kontrola dodržiavania právneho príkazu alebo zákazu Únie s priamym účinkom výnimočne do oblasti pôsobnosti niektorého orgánu, inštitúcie alebo iného orgánu Únie, dotknutá osoba sa môže obrátiť na tento orgán a požiadať ho o potvrdenie, že sa na ňu sporný príkaz alebo zákaz nevzťahuje. V súlade so zásadou dobrej správy by bol príslušný orgán povinný o tejto žiadosti rozhodnúť.⁸⁶ Zamietavé rozhodnutie tohto orgánu by sa z dôvodu účinnej právnej ochrany muselo považovať za rozhodnutie v zmysle článku 288 štvrtého odseku ZFEÚ, ktoré by jeho adresát podľa prvého variantu článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ mohol napadnúť žalobou o neplatnosť, pričom by mal možnosť v rámci takejto žaloby so zreteľom na článok 277 ZFEÚ namietať protiprávnosť daného legislatívneho aktu Únie.

123. V súrnych prípadoch majú súdy Únie (článok 278 ZFEÚ a článok 279 ZFEÚ), ako aj vnútroštátne súdy⁸⁷ možnosť poskytnúť predbežnú právnu ochranu. Rada na to oprávnené poukázala aj na ústnom pojednávaní pred Súdnym dvorom.

124. V dôsledku toho sa tvrdenia odvolateľov týkajúce sa požiadaviek na účinnú právnu ochranu musia zamietnuť.

3. Predbežný záver

125. Druhý odvolací dôvod je teda v celom rozsahu nedôvodný.

C – Tretí odvolací dôvod

126. V treťom odvolacom dôvode sa namieta voči skresľovaniu dôkazových prostriedkov. Odvolatelia Všeobecnému súdu vytýkajú, že ich prvostupňové tvrdenie „nesprávne opísali a skreslili“.

127. Na jednej strane sa odvolatelia domnievajú, že Všeobecný súd im v bode 47 napadnutého rozhodnutia neprávom vložil do úst tvrdenie, podľa ktorého rozlišovanie medzi legislatívnymi a regulačnými aktmi má znamenať, že pojem „konania“ v prvých dvoch alternatívach článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ sa má vykladať ako „legislatívne akty“.⁸⁸ Všeobecný súd tak zamenil žalobné tvrdenia žalobcov s tvrdeniami Parlamentu a Rady.

84 — Pozri ako príklady z praxe súdov členských štátov, rozsudky z 10. januára 2006, IATA a ELFAA (C-344/04, Zb. s. I-403, bod 19), a z 8. júna 2010, Vodafone a i. (C-58/08, Zb. s. I-4999, bod 29), a z 9. novembra 2010, Schecke und Eifert (C-92/09 a C-93/09, Zb. s. I-11063, bod 28); podobne uvádzajú, aj keď v súvislosti so smernicami a ich vnútroštátnym preberaním, rozsudky z 10. decembra 2002, British American Tobacco (Investments) a Imperial Tobacco (C-491/01, Zb. s. I-11453, bod 24); zo 6. decembra 2005, ABNA a i. (C-453/03, C-11/04, C-12/04 a C-194/04, Zb. s. I-10423, body 19, 25 a 34); z 8. júla 2010, Afton Chemical (C-343/09, Zb. s. I-7027, bod 8), a z 21. decembra 2011, Air Transport Association of America a i. (C-366/10, 13755, bod 43).

85 — Rozsudok Unibet (už citovaný v poznámke pod čiarou 67, najmä body 38 až 44); pozri aj rozsudky Unión de Pequeños Agricultores/Rada (už citovaný v poznámke pod čiarou 3, bod 42), a Komisia/Jégo-Quéré (už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 32).

86 — Pozri článok 41 ods. 1 a 4 Charty základných práv a tiež článok 24 štvrtý odsek ZFEÚ.

87 — Rozsudky Zuckerfabrik Süderdithmarschen a i. (už citovaný v poznámke pod čiarou 77, body 17, 20 a 23 až 33), a Atlanta Fruchthandelsgesellschaft a i. (už citovaný v poznámke pod čiarou 77, body 24, 25 a 32 až 51).

88 — V jazyku konania: „that the distinction between legislative and regulatory acts... consists of adding the qualifier ‚legislative‘ to the word ‚act‘ with reference to the first two possibilities covered by the fourth paragraph of Article 263 TFEU“.

128. Odvolatelia na druhej strane tvrdili, že Všeobecný súd im v bode 48 napadnutého rozhodnutia podsunul tvrdenie, že členské štáty chceli obmedziť pôsobnosť posledného variantu článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ iba na delegované akty v zmysle článku 290 ZFEÚ.

1. Prípustnosť

129. Orgány Únie zúčastnené na tomto konaní jednoducho popierajú už samotnú prípustnosť tohto odvolacieho dôvodu s tvrdením, že v tomto prípade nejde o dôkazy, ktoré mali byť skreslené, ale nanajvýš o právne argumenty.

130. Túto námietku tiež nemožno prijať Do pôsobnosti Súdneho dvora ako odvolacieho orgánu nepatrí len preskúmanie prvostupňového rozhodnutia z hľadiska toho, či Všeobecný súd skreslil skutočnosti alebo dôkazové prostriedky, ale aj toho, či skreslil tvrdenia účastníkov konania.⁸⁹

131. Odvolatelia navyše dostatočne jasne uviedli, v ktorej časti napadnutého rozhodnutia sa toto údajné skreslenie nachádza a v čom spočíva.

132. Tretí odvolací dôvod je teda prípustný.

2. Dôvodnosť

133. Východiskovým bodom na preskúmanie dôvodnosti tohto odvolacieho dôvodu môže byť ustálená judikatúra týkajúca sa skreslenia dôkazových prostriedkov. Podľa nej o skreslenie ide len vtedy, ak je bez zisťovania nových dôkazov hodnotenie existujúcich dôkazov zjavne nesprávne.⁹⁰

134. V kontexte argumentácie účastníkov konania v prvostupňovom konaní to znamená, že o jej skreslenie môže ísť iba v prípade, ak ju Všeobecný súd pochopil zjavne nesprávne, alebo ak pri jej reprodukování pozmenil jej zmysel.⁹¹ Či je to tak aj v sporných bodoch 47 a 48 napadnutého rozhodnutia, preskúvam nižšie.

a) O bode 47 napadnutého rozhodnutia

135. Pozadím bodu 47 napadnutého rozhodnutia je medzi účastníkmi konania diskutovaná sporná otázka, či môžu mať fyzické a právnické osoby možnosť podať podľa niektorého variantu článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ žalobu voči legislatívnym aktom. Parlament a Rada na prvostupňovom konaní zastávali názor, že takéto žaloby nemôžu byť prípustné podľa tretieho variantu článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ, alebo podľa prvého a druhého variantu tohto ustanovenia.⁹² Inuit Tapiriit Kanatami a ich spolužalobcovia na základe toho obom orgánom vytýkali, že v prvom a druhom variante článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ vykladali pojem „konania“ ako „legislatívne akty“.⁹³

89 — Rozsudok z 1. júla 2010, Knauf Gips/Komisia (C-407/08 P, Zb. s. I-6375, body 30 a 31); podobne rozsudky Komisia/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (už citovaný v poznámke pod čiarou 53, body 44 až 50), a z 29. novembra 2007, Stadtwerke Schwäbisch Hall a i./Komisia (C-176/06 P, neuvverejnený v Zbierke, bod 25).

90 — Rozsudky z 18. januára 2007, PKK a KNK/Rada (C-229/05 P, Zb. s. I-439, bod 37); z 22. novembra 2007, Sniace/Komisia (C-260/05 P, Zb. s. I-10005, bod 37), a zo 17. júna 2010, Lafarge/Komisia (C-413/08 P, Zb. s. I-5361, bod 17).

91 — Pozri moje návrhy zo 14. apríla 2011 vo veci Solvay/Komisia (C-109/10 P, rozsudok z 25. októbra 2011, Zb. s. I-10329), bod 94, a vo veci Solvay/Komisia (C-110/10 P, rozsudok z 25. októbra 2011, Zb. s. I-10439), body 126 a 131.

92 — Pozri najmä bod 17 námietky neprípustnosti Parlamentu a bod 15 námietky neprípustnosti Rady.

93 — Pozri najmä bod 30 písomnej odpovede Inuit Tapiriit Kanatami a ich spolužalobcov podanej na prvom stupni na námietky neprípustnosti Parlamentu a Rady.

136. Tento výklad tvrdení Parlamentu a Rady zo strany Inuit Tapiriit Kanatami a ich spolužalobcov označuje Všeobecný súd v bode 47 napadnutého rozhodnutia ako „tvrdenie žalobcov“. Všeobecný súd teda odvolateľom v danej časti svojho rozhodnutia nepodsúva, že sami vykladali pojem „konania“ ako „legislatívne akty“, iba sa zaoberá tým, aké dôsledky by mali mať údajne tvrdenia Parlamentu a Rady v očiach odvolateľov. Všeobecný súd v bode 47 napadnutého rozhodnutia zamieta iba výklad týchto tvrdení protistrany zo strany Inuit Tapiriit Kanatami a ich spolužalobcov.

137. V tejto súvislosti nemožno Všeobecnému súdu vytýkať, že v bode 47 napadnutého rozhodnutia očividne nesprávne pochopil tvrdenie odvolateľov alebo pozmenil jeho zmysel. Naopak, sú to samotní odvolatelia, kto vychádza z očividne nesprávneho výkladu spornej časti v napadnutom rozhodnutí.

b) O bode 48 napadnutého rozhodnutia

138. Inak je to v prípade bodu 48 napadnutého rozhodnutia, v ktorom Všeobecný súd uvádza, že členské štáty nemali v úmysle obmedziť pôsobnosť poslednej časti vety článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ „na rozdiel od tvrdenia žalobcov“ iba na delegované akty v zmysle článku 290 ZFEÚ.

139. Všeobecný súd teda v danej časti svojho rozhodnutia Inuit Tapiriit Kanatami a ich spolužalobcom podsúva, že v rámci prvostupňového konania tvrdili, že členské štáty mali v úmysle obmedziť pôsobnosť poslednej časti vety článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ výlučne na delegované akty v zmysle článku 290 ZFEÚ.

140. Všeobecný súd touto formuláciou zjavne pozmenil zmysel žalobného tvrdenia z prvého stupňa. V skutočnosti však Inuit Tapiriit Kanatami a ich spolužalobcovia v žiadnej fáze konania netvrdili, že členské štáty majú v úmysle zahrnúť do poslednej vety článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ výlučne delegované akty v zmysle článku 290 ZFEÚ. Navyše by to bolo diametrálne v rozpore s ich snahou v tomto právnomspore.

141. Odvolatelia naopak na oboch stupňoch konania stále zastávali názor, že v Lisabonskej zmluve sa namiesto pojmu „regulačné akty“ *mal použiť* pojem „delegovaný akt“ v zmysle článku 290 ZFEÚ, ak *malo byť jeho účelom* obmedzenie pôsobnosti článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ na nelegislatívne akty.⁹⁴

142. Všeobecný súd v dôsledku toho v bode 48 napadnutého rozhodnutia skreslil tvrdenie Inuit Tapiriit Kanatami a ich spolužalobcov.

143. Takéto skreslenie však nemusí nevyhnutne viesť k zrušeniu prvostupňového rozhodnutia Všeobecného súdu.⁹⁵ Parlament na to právom poukázal.

144. Najmä v tomto prípade nie je zrušenie napadnutého rozhodnutia opodstatnené, keďže konkrétny nesprávny výklad žalobného tvrdenia nemal žiadny vplyv na rozhodnutie Všeobecného súdu. Všeobecný súd rovnako ako všetci účastníci konania naopak vychádzal z toho, že pojem „regulačné akty“ je širší ako pojem „delegovaný akt“ v zmysle článku 290 ZFEÚ.

145. Uvádza sa to v neposlednom rade v spornom bode 48 napadnutého rozhodnutia, v ktorom Všeobecný súd so zreteľom na poslednú vetu článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ zdôrazňuje, „že členské štáty nemali v úmysle obmedziť pôsobnosť tohto ustanovenia výlučne na delegované akty v zmysle článku 290 ZFEÚ, ale vo všeobecnosti na regulačné akty“.

94 — O prvostupňovom tvrdení Inuit Tapiriit Kanatami a ich spolužalobcov pozri najmä bod 49 ich písomnej odpovede na námietky neprípustnosti Parlamentu a Rady o ich v podstate rovnako znejúcom tvrdení v odvolacom konaní pozri bod 53 týchto návrhov.

95 — Rozsudky z 1. júna 2006, P&O European Ferries (Vizcaya) a Diputación Foral de Vizcaya/Komisía (C-442/03 P a C-471/03 P, Zb. s. I-4845, body 133 a 134), a z 1. februára 2007, Sison/Rada (C-266/05 P, Zb. s. I-1233, body 67 až 72); v rovnakom zmysle pozri rozsudok Všeobecného súdu z 9. septembra 2010, Andreassen/Komisía (T-17/08 P, neuverejnený v Zbierke, bod 76).

146. Námiетка odvolateľov namierená proti bodu 48 napadnutého rozhodnutia je tak z hľadiska obsahu správna, ale je výsledne neúčinná (po francúzsky „inopérant“).⁹⁶

3. Predbežný záver

147. *Summa summarum* je teda aj tretí odvolací dôvod nedôvodný.

D – Súhrn

148. Keďže ani jednému z odvolacích dôvodov uvedených odvolateľmi nemožno vyhovieť, odvolania treba zamietnuť.

V – Trovy konania

149. Ak sa odvolanie v súlade s mojimi návrhmi v tejto veci zamietne, Súdny dvor rozhodne o trovách konania (článok 184 ods. 2 rokovacieho poriadku), pričom podrobnosti vyplývajú z článkov 137 až 146 v spojení s článkom 184 ods. 1 rokovacieho poriadku.⁹⁷

150. Z článku 138 ods. 1 a 2 v spojení s článkom 184 ods. 1 rokovacieho poriadku vyplýva, že sa uloží účastníkovi konania, ktorý vo veci nemal úspech, povinnosť nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté; ak je viac účastníkov konania, ktorí vo veci nemali úspech, Súdny dvor medzi nich rozdelí náhradu trov konania. Keďže Parlament a Rada navrhli zaviazat' odvolateľov na náhradu trov konania a odvolatelia nemali úspech vo svojich dôvodoch, musia byť zaviazaní na náhradu trov konania. Keďže podali odvolanie spoločne, musia tieto trovy konania znášať spoločne a nerozdielne.⁹⁸

151. O trovách konania Komisie treba rozhodnúť odlišne. Tento orgán, ktorý bol v rámci prvostupňového konania vedľajším účastníkom na strane Parlamentu a Rady, sa zúčastnil aj na písomnej a ústnej časti odvolacieho konania. Takémuto účastníkovi konania môže Súdny dvor podľa článku 184 ods. 4 druhej vety rokovacieho poriadku uložiť znášať vlastné trovy konania.

152. Ako vyplýva z jeho znenia („môže“) toto ustanovenie však v žiadnom prípade nevylučuje, aby Súdny dvor vo vhodných prípadoch mohol rozhodnúť inak a príslušným odvolateľom, ktorí vo veci nemali úspech, mohol nariadiť úhradu trov konania vedľajšieho účastníka konania na strane protistrany z prvého stupňa, keď tento – tak ako Komisia – mal v odvolacom konaní úspech.⁹⁹ V danom prípade však považujem za vhodné dodržať pravidlo stanovené v článku 184 ods. 4 druhej vete rokovacieho poriadku. Účelom tohto odvolacieho konania bolo objasniť základnú otázku, ktorá pre Komisiu do veľkej miery presahuje konkrétny prípad značného inštitucionálneho záujmu. V takom prípade je celkom oprávnené, aby Komisia znášala svoje vlastné trovy konania.

96 — V tomto zmysle rozsudky z 9. júna 1992, Lestelle/Komisia (C-30/91 P, Zb. s. I-3755, bod 28); Kadi a i./Rada a Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 67, bod 233), a FIAMM a i./Rada a Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 61, bod 189).

97 — Podľa všeobecnej zásady, podľa ktorej sa nový rokovací poriadok uplatňuje na všetky právne spory v čase nadobudnutia ich účinnosti (ustálená judikatúra, pozri len rozsudok z 12. novembra 1981, Meridionale Industria Salumi a i., 212/80 až 217/80, Zb. s. 2735, bod 9), vychádza v tomto prípade rozhodnutie o náhrade trov konania z Rokovacieho poriadku Súdneho dvora z 25. septembra 2012, ktorý nadobudol účinnosť 1. novembra 2012 (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. decembra 2012, Komisia/Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, body 83 až 85). Z obsahovej stránky však neexistuje žiadny rozdiel voči článku 69 ods. 2 v spojení s článkom 118 a článkom 122 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora z 19. júna 1991.

98 — Rozsudok zo 14. septembra 2010, Akzo Nobel Chemicals a Akros Chemicals/Komisia a i. (C-550/07 P, Zb. s. I-8301, bod 123); v rovnakom zmysle pozri rozsudok z 31. mája 2001, D a Švédsko/Rada (C-122/99 P a C-125/99 P, Zb. s. I-4319, bod 65), v poslednom prípade podali D a Švédsko kráľovstvo dokonca dve samostatné odvolania a napriek tomu im bola uložená povinnosť nahradiť trovy konania spoločne a nerozdielne.

99 — V tomto zmysle napríklad rozsudok z 19. júla 2012, Rada/Zhejiang Xinan Chemical Industrial Group (C-337/09 P, bod 112); v tomto prípade bolo Rade, ako odvolateľovi, ktorý vo veci nemal úspech, uložená povinnosť nahradiť o i. trovy konania Audace ako protistrany z prvého stupňa, ktorá v odvolacom konaní mala úspech.

153. A nakoniec, pokiaľ ide o Holandské kráľovstvo, ktoré na prvom stupni takisto vystupovalo ako vedľajší účastník na strane Parlamentu a Rady, v rozpore s návrhom odvolateľov mu nemožno uložiť povinnosť nahradiť trovy konania, pretože sa nezúčastnil na odvolacom konaní (článok 184 ods. 4 prvá veta rokovacieho poriadku).

VI – Návrh

154. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol takto:

1. Odvolanie sa zamietá.
2. Európska komisia znáša svoje vlastné trovy konania.
3. Ostatné trovy konania nahradia odvolatelia spoločne a nerozdielne.